

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — क्रम पाठः

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

अवशिष्टकर्माभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

स॒मिधो॑ यजति । स॒मिध॒ इति॑ स॒म्—इधः॑ । य॒जति॒ व॒स॒न्त॒म् । व॒स॒न्त॒मे॒व । ए॒व॒र्तूना॑म् । ऋ॒तूना॑म॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे त॒नू॒न॒पा॒त॒म् । त॒नू॒न॒पा॒त॒य्य॑जति । त॒नू॒न॒पा॒त॒मि॒ति॒ त॒नू—न॒पा॒त॒म् । य॒जति॒ ग्री॒ष्म॒म् । ग्री॒ष्म॒मे॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्ध इ॒डः । इ॒डो य॑जति । य॒जति॒ व॒रू॒षाः । व॒रू॒षा ए॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे ब॒रु॒हिः । ब॒रु॒हिर् य॑जति । य॒जति॒ श॒र॒द॒म् । श॒र॒द॒मे॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे स्वा॒हा॒का॒र॒म् । स्वा॒हा॒का॒र॒य्य॑जति । स्वा॒हा॒का॒र॒मि॒ति॒ स्वा॒हा—का॒र॒म् । य॒जति॒ हे॒म॒न्त॒म् । हे॒म॒न्त॒मे॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे त॒स्मा॑त् । त॒स्मा॒थ् स्वा॒हा॒कृ॒ताः । स्वा॒हा॒कृ॒ता हे॒म॒न् । स्वा॒हा॒कृ॒ता इति॑ स्वा॒हा—कृ॒ताः । हे॒म॒न् प॒श॒वः । प॒श॒वोऽ॒व । अ॒व सी॒द॒न्ति । सी॒द॒न्ति स॒मिधः॑ । स॒मिधो॑ यजति । स॒मिध॒ इति॑ सं—इधः॑ । य॒जत्यु॒ष॒सः । उ॒ष॒स ए॒व । ए॒व दे॒वता॑ना॒म् । दे॒वता॑ना॒म॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे त॒नू॒न॒पा॒त॒म् । त॒नू॒न॒पा॒त॒य्य॑जति । त॒नू॒न॒पा॒त॒मि॒ति॒ त॒नू—न॒पा॒त॒म् । य॒जति॒ य॒ज्ञ॒म् । य॒ज्ञ॒मे॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्ध इ॒डः । ॥ [१] ॥ इ॒डो य॑जति । य॒जति॒ प॒शून् । प॒शू॒ने॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे ब॒रु॒हिः । ब॒रु॒हिर् य॑जति । य॒जति॒ प्र॒जा॒म् । प्र॒जा॒मे॒व । प्र॒जा॒मि॒ति॒ प्र—जा॒म् । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे स॒मा॒न॒य॒ते । स॒मा॒न॒य॒त उ॒प॒भृ॒तः । स॒मा॒न॒य॒त इति॑ सं—आ॒न॒य॒ते । उ॒प॒भृ॒त, स्तेजः॑ । उ॒प॒भृ॒त इत्यु॒प—भृ॒तः । तेजो॑ वै । वा आ॒ज्य॑म् । आ॒ज्य॑म् प्र॒जाः । प्र॒जा ब॒रु॒हिः । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । ब॒रु॒हिः प्र॒जासु॑ । प्र॒जास्वे॒व । प्र॒जास्वि॒ति॒ प्र—जासु॑ । ए॒व तेजः॑ । तेजो॑ दधाति । द॒धा॒ति स्वा॒हा॒का॒र॒म् । स्वा॒हा॒का॒र॒य्य॑जति । स्वा॒हा॒का॒र॒मि॒ति॒ स्वा॒हा—

का॒रम् । य॒ज॒ति॒ वाच॑म् । वाच॑मे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे द॒श । द॒श स॒म् । सं प॑द्यन्ते । प॒द्यन्ते॑
 द॒शा॒र॒ख॒ष॒रा । द॒शा॒र॒ख॒ष॒रा वि॒राट् । द॒शा॒र॒ख॒ष॒रेति॑ द॒श—अ॒र॒ख॒ष॒रा । वि॒राड॒न्नम् । वि॒राडि॑ति वि—राट् ।
 अ॒न्ना॒व्वि॒राट् । वि॒राड् वि॒राजा॑ । वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राजै॒व । वि॒राजे॑ति वि—राजा॑ । ए॒वा-
 न्नाद्य॑म् । अ॒न्नाद्य॑म॒व । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न—अद्य॑म् । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे स॒मिधः॑ । स॒मिधो॑ यजति ।
 स॒मिध॑ इति सं—इधः । य॒ज॒त्य॒स्मिन्न॑ । अ॒स्मिन्ने॒व । ए॒व लो॒के । लो॒के प्र॑ति । प्र॑ति तिष्ठति । तिष्ठ॑ति
 त॒नून॑पातम् । त॒नून॑पातय्यजति । त॒नून॑पातमि॒ति तनू॑—नपातम् । य॒ज॒ति य॒ज्ञे ॥ [२] ॥ य॒ज्ञ
 ए॒व । ए॒वान्त॑रि॒ख॒षे । अ॒न्तरि॑ख॒षे प्र॑ति । प्र॑ति तिष्ठति । तिष्ठ॑तीडः । इ॒डो य॑जति । य॒ज॒ति प॒शुषु॑ ।
 प॒शुष्वे॒व । ए॒व प्र॑ति । प्र॑ति तिष्ठति । तिष्ठ॑ति ब॒रुहिः॑ । ब॒रुहि॑र्यजति । य॒ज॒ति ये । य ए॒व । ए॒व दे॒व-
 या॒नाः । दे॒वया॒नाः प॒न्था॒नः । दे॒वया॒ना इति॑ दे॒व—या॒नाः । प॒न्था॒नस्तेषु॑ । तेष्वे॒व । ए॒व प्र॑ति । प्र॑ति
 तिष्ठति । तिष्ठ॑ति स्वा॒हाका॑रम् । स्वा॒हाका॑रय्यजति । स्वा॒हाका॑रमि॒ति स्वा॒हा—का॑रम् । य॒ज॒ति
 सु॒वर्गे॑ । सु॒वर्ग ए॒व । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः—गे । ए॒व लो॒के । लो॒के प्र॑ति । प्र॑ति तिष्ठति । तिष्ठ॑त्येता-
 व॒न्तः । ए॒ताव॑न्तो वै । वै दे॒वलो॒काः । दे॒वलो॒कास्तेषु॑ । दे॒वलो॒का इति॑ दे॒व—लो॒काः । तेष्वे॒व ।
 ए॒व य॑थापूर्वम् । य॒थापूर्व॑म् प्र॑ति । य॒थापूर्व॑मि॒ति यथा॑—पूर्वम् । प्र॑ति तिष्ठति । तिष्ठ॑ति दे॒वा॒सुराः॑ ।
 दे॒वा॒सुरा ए॒षु । दे॒वा॒सुरा इति॑ दे॒व—अ॒सुराः॑ । ए॒षु लो॒केषु॑ । लो॒केष्व॑स्प॒र्द्धन्त॑ । अ॒स्प॒र्द्धन्त॑ ते ।
 ते दे॒वाः । दे॒वाः प्र॑याजैः । प्र॑याजैरे॒भ्यः । प्र॑याजैरि॒ति प्र—या॑जैः । ए॒भ्यो लो॒केभ्यः॑ । लो॒केभ्यो॑
 ऽसुरा॑न् । अ॒सुरा॑न् प्र । प्रा॒णुद॑न्त । अ॒नुद॑न्त तत् । तत् प्र॑याजाना॑म् । प्र॑याजाना॑म् प्रयाज॒त्वम् ।
 प्र॑याजाना॑मि॒ति प्र—या॑जाना॑म् ॥ [३] ॥ प्र॑याज॒त्वय्य॑स्य । प्र॑याज॒त्वमि॒ति प्रयाज॑—त्वम् ।
 य॒स्यै॒वम् । ए॒वा॒व्वि॒दुषः॑ । वि॒दुषः॑ प्रयाजाः । प्र॑याजा इ॒ज्यन्ते॑ । प्र॑याजा इति प्र—याजाः । इ॒ज्यन्ते॑
 प्र । प्रै॒भ्यः । ए॒भ्यो लो॒केभ्यः॑ । लो॒केभ्यो॑ भ्रातृ॒व्यान् । भ्रातृ॒व्यान् नुद॑ते । नुद॑ते ऽभि॒क्राम॑म् ।
 अ॒भि॒क्राम॑म् जुहोति । अ॒भि॒क्राम॑मित्य॒भि—क्राम॑म् । जुहो॑त्य॒भिजि॑त्यै । अ॒भिजि॑त्यै यः । अ॒भि-
 जि॑त्या इत्य॒भि—जि॑त्यै । यो वै । वै प्र॑याजाना॑म् । प्र॑याजाना॑म् मिथु॒नम् । प्र॑याजाना॑मि॒ति प्र—
 या॑जाना॑म् । मिथु॒नव्वे॒द । वे॒द प्र । प्र प्र॑जया॑ । प्र॑जया॑ प॒शुभिः॑ । प्र॑जयेति प्र—जया॑ । प॒शुभि॑र्
 मिथु॒नैः । प॒शुभि॑रिति प॒शु—भिः॑ । मिथु॒नैर् जा॑यते । जा॑यते स॒मिधः॑ । स॒मिधो॑ ब॒ह्वीः । स॒मिध॑
 इति सं—इधः । ब॒ह्वीरि॑व । इ॒व य॑जति । य॒ज॒ति त॒नून॑पातम् । त॒नून॑पातमे॒कम् । त॒नून॑पातमि॒ति

तनू—नपातम्। एकमिव। इव मिथुनम्। मिथुनम् तत्। तदिडः। इडो बह्वीः। बह्वीरिव। इव यजति। यजति बरुहिः। बरुहिरेकम्। एकमिव। इव मिथुनम्। मिथुनम् तत्। तदेतत्। एतद्वै। वै प्रयाजानाम्। प्रयाजानाम् मिथुनम्। प्रयाजानामिति प्र—याजानाम्। मिथुनय्यैः। य एवम्। एववैदं। वेद प्र। प्रप्रजया॥ ॥ [४] ॥ प्रजया पशुभिः। प्रजयेति प्र—जया॥ पशुभिर् मिथुनैः। पशुभिरिति पशु—भिः। मिथुनैर् जायते। जायते देवानाम्। देवानाव्यै। वा अनिष्टाः। अनिष्टा देवताः। देवता आसन्न। आसन्नथं। अथासुराः। असुरा यज्ञम्। यज्ञमजिघासन्न। अजिघासन् ते। ते देवाः। देवा गायत्रीम्। गायत्रीव्यै। व्यौहन्न। औहन् पञ्च। पञ्चाख्बराणि। अख्बराणि प्राचीनानि। प्राचीनानि त्रीणि। त्रीणि प्रतीचीनानि। प्रतीचीनानि ततः। ततो वर्म। वर्म यज्ञाय। यज्ञायाभवत्। अभवद् वर्म। वर्म यजमानाय। यजमानाय यत्। यत् प्रयाजानूयाजाः। प्रयाजानूयाजा इज्यन्ते॥ प्रयाजानूयाजा इति प्रयाज—अनूयाजाः। इज्यन्ते वर्म। वर्मेव। एव तत्। तद् यज्ञाय। यज्ञाय क्रियते। क्रियते वर्म। वर्म यजमानाय। यजमानाय भ्रातृव्याभिभूत्यै। भ्रातृव्याभिभूत्यै तस्मात्। भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य—अभिभूत्यै। तस्माद् वरूथम्। वरूथम् पुरस्तात्। पुरस्ताद् वर्षीयः। वर्षीयः पश्चात्। पश्चाद् हसीयो देवाः। देवा वै। वै पुरा। पुरा रक्षोभ्यः। रक्षोभ्य इति। रक्षोभ्य इति रक्षः—भ्यः। ॥ [५] ॥ इति स्वाहाकारेण। स्वाहाकारेण प्रयाजेषु। स्वाहाकारेणेति स्वाहा—कारेण। प्रयाजेषु यज्ञम्। प्रयाजेष्विति प्र—याजेषु। यज्ञं सङ्स्थाप्यम्। सङ्स्थाप्यमपश्यन्न। सङ्स्थाप्यमिति सं—स्थाप्यम्। अपश्यन् तम्। तङ् स्वाहाकारेण। स्वाहाकारेण प्रयाजेषु। स्वाहाकारेणेति स्वाहा—कारेण। प्रयाजेषु सम्। प्रयाजेष्विति प्र—याजेषु। समस्थापयन्न। अस्थापयन् वि। वि वै। वा एतत्। एतद् यज्ञम्। यज्ञम् छिन्दन्ति। छिन्दन्ति यत्। यत् स्वाहाकारेण। स्वाहाकारेण प्रयाजेषु। स्वाहाकारेणेति स्वाहा—कारेण। प्रयाजेषु सङ्स्थापयन्ति। प्रयाजेष्विति प्र—याजेषु। सङ्स्थापयन्ति प्रयाजान्। सङ्स्थापयन्तीति सं—स्थापयन्ति। प्रयाजानिष्ठा। प्रयाजानिति प्र—याजान्। इष्ट्वा हवींषि। हवींष्यभि। अभि घारयति। घारयति यज्ञस्य। यज्ञस्य सन्तत्यै। सन्तत्या अथो। सन्तत्या इति सं—तत्यै। अथो हविः। अथो इत्यथो। हविरेव। एवाकः। अकरथो। अथो यथापूर्वम्। अथो इत्यथो। यथापूर्वमुप। यथापूर्वमिति यथा—पूर्वम्।

उपैति। एति पिता। पिता वै। वै प्रयाजाः। प्रयाजाः प्रजा। प्रयाजा इति प्र—याजाः। प्रजा
ऽनूयाजाः। प्रजेति प्र—जा। अनूयाजा यत्। अनूयाजा इत्यनु—याजाः। यत् प्रयाजान्। प्रया-
जानिष्ठा। प्रयाजानिति प्र—याजान्। इष्ट्वा हवींषि। हवींष्यभिघारयति। अभिघारयति पिता।
अभिघारयतीत्यभि—घारयति। पितैव। एव तत्। तत् पुत्रेण। पुत्रेण साधारणम्। साधारणम्
कुरुते। ॥ [६] ॥ कुरुते तस्मात्। तस्मादाहुः। आहुर् यः। यश्च। चैवम्। एवँवेद। वेद यः।
यश्च। च न। न कथा। कथा पुत्रस्य। पुत्रस्य केवलम्। केवलम् कथा। कथा साधारणम्।
साधारणम् पितुः। पितुरिति। इत्यस्कन्नम्। अस्कन्नमेव। एव तत्। तद् यत्। यत् प्रयाजेषु।
प्रयाजेष्विष्टेषु। प्रयाजेष्विति प्र—याजेषु। इष्टेषु स्कन्दति। स्कन्दति गायत्री। गायत्र्येव। एव
तेन। तेन गर्भम्। गर्भम् धत्ते। धत्ते सा। सा प्रजाम्। प्रजाम् पशून्। प्रजामिति प्र—जाम्।
पशून् यजमानाय। यजमानाय प्र। प्र जनयति। जनयतीति जनयति ॥ [७] ॥

(यजति यज्ञमेवाव रुन्धे तनूनपातय्यजति प्रयाजानां मेवँवेद प्र रखौभ्यः साधारणं पञ्चत्रिंशच्च)

॥ १ ॥

★

चरषुषी वै। चरषुषी इति चरषुषी। वा एते। एते यज्ञस्य। एते इत्येते। यज्ञस्य
यत्। यदाज्यभागौ। आज्यभागौ यत्। आज्यभागावित्याज्य—भागौ। यदाज्यभागौ। आज्य-
भागौ यजति। आज्यभागावित्याज्य—भागौ। यजति चरषुषी। चरषुषी एव। चरषुषी इति
चरषुषी। एव तत्। तद् यज्ञस्य। यज्ञस्य प्रति। प्रति दधाति। दधाति पूर्वार्द्धे। पूर्वार्द्धे
जुहोति। पूर्वार्द्धे इति पूर्व—अर्द्धे। जुहोति तस्मात्। तस्मात् पूर्वार्द्धे। पूर्वार्द्धे चरषुषी। पूर्वार्द्धे
इति पूर्व—अर्द्धे। चरषुषी प्रबाहुक्। चरषुषी इति चरषुषी। प्रबाहुक् जुहोति। प्रबाहुगिति
प्र—बाहुक्। जुहोति तस्मात्। तस्मात् प्रबाहुक्। प्रबाहुक् चरषुषी। प्रबाहुगिति प्र—बाहुक्।
चरषुषी देवलोकम्। चरषुषी इति चरषुषी। देवलोकँवै। देवलोकमिति देव—लोकम्। वा
अग्निना। अग्निना यजमानः। यजमानोऽनु। अनु पश्यति। पश्यति पितृलोकम्। पितृलोकं
सोमेन। पितृलोकमिति पितृ—लोकम्। सोमेनोत्तरार्द्धे। उत्तरार्द्धेऽग्नये। उत्तरार्द्धे इत्युत्तर—
अर्द्धे। अग्नये जुहोति। जुहोति दक्षिणार्द्धे। दक्षिणार्द्धे सोमाय। दक्षिणार्द्धे इति दक्षिण—
अर्द्धे। सोमायैवम्। एवमिव। इव हि। हीमौ। इमौ लोकौ। लोकावनयोः। अनयोर् लोकयोः।

लो॒कयो॒रनु॒ख्यात्यै॑ । अनु॒ख्यात्यै॑ रा॒जानौ॑ । अनु॒ख्यात्या॑ इत्यनु—ख्यात्यै॑ । रा॒जानौ॑ वै । वा ए॒तौ ।
 ए॒तौ दे॒वता॑नाम् । दे॒वता॑ना॒य्यत् ॥ [८] ॥ यद॒ग्नीषो॑मौ । अ॒ग्नीषो॑मावन्तरा । अ॒ग्नीषो॑मावि॒त्यग्नी॑—सोमौ । अन्तरा दे॒वताः । दे॒वता॑ इज्येते । इज्येते दे॒वता॑नाम् । इज्येते इतीज्येते । दे॒वता॑ना॒व्विधृत्यै॑ । विधृत्यै॑ तस्मात् । विधृत्या इति वि—धृत्यै॑ । तस्माद् राज्ञा । राज्ञा मनुष्याः । मनुष्या विधृताः । विधृता ब्रह्मवादिनः । विधृता इति वि—धृताः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः । वदन्ति किम् । किम् तत् । तद् यज्ञे । यज्ञे यजमानः । यजमानः कुरुते । कुरुते येन । येनान्यतोदतः । अन्यतोदतश्च । अन्यतोदत इत्यन्यतः—दतः । च पशून् । पशून् दाधार । दाधारोभयतोदतः । उभयतोदतश्च । उभयतोदत इत्युभयतः—दतः । चेति । इत्यृचम् । ऋचमनूच्य । अनूच्याज्यभागस्य । अनूचेत्यनु—उच्य । आज्यभागस्य जुषाणेन । आज्यभागस्येत्याज्य—भागस्य । जुषाणेन यजति । यजति तेन । तेनान्यतोदतः । अन्यतोदतो दाधार । अन्यतोदत इत्यन्यतः—दतः । दाधारर्चम् । ऋचमनूच्य । अनूच्य हविषः । अनूच्येत्यनु—उच्य । हविष ऋचा । ऋचा यजति । यजति तेन । तेनोभयतोदतः । उभयतोदतो दाधार । उभयतोदत इत्युभयतः—दतः । दाधार मूर्द्धन्वती । मूर्द्धन्वती पुरोनुवाक्या । मूर्द्धन्वतीति मूर्द्धन्न—वती । पुरोनुवाक्या भवति । पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या । भवति मूर्द्धानम् । मूर्द्धानमेव । एवैनम् । एन॑ समा॒नाना॑म् । समा॒नाना॑म् करोति । करोति नियुत्वत्या । ॥ [९] ॥ नियुत्वत्या यजति । नियुत्वत्येति नि—युत्वत्या । यजति भ्रातृव्यस्य । भ्रातृव्यस्यैव । एव पशून् । पशून् नि । नि युवते । युवते केशिनम् । केशिन॑ ह । ह दाभ्यम् । दाभ्यम् केशी । केशी सात्यकामिः । सात्यकामिरुवाच । सात्यकामिरिति सात्य—कामिः । उवाच सप्तपदाम् । सप्तपदाम् ते । सप्तपदामिति सप्त—पदाम् । ते शक्करीम् । शक्करी॑ श्वः । श्वो यज्ञे । यज्ञे प्रयोक्तासे । प्रयोक्तासे यस्यै । प्रयोक्तास इति प्र—योक्तासे । यस्यै वीर्येण । वीर्येण प्र । प्र जातान् । जातान् भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यान् नुदते । नुदते प्रति । प्रति जनिष्यमाणान् । जनिष्यमाणान् यस्यै । यस्यै वीर्येण । वीर्येणोभयोः । उभयोर् लोकयोः । लोकयोर् ज्योतिः । ज्योतिर् धत्ते । धत्ते यस्यै । यस्यै वीर्येण । वीर्येण पूर्वार्द्धेन । पूर्वार्द्धेनान्नान् । पूर्वार्द्धेनेति पूर्व—अर्द्धेन । अन्नान् भुनक्ति । भुनक्ति जघनार्द्धेन । जघनार्द्धेन धेनुः । जघनार्द्धेनेति जघन—अर्द्धेन । धेनुरिति । इति पुरस्ताल्लक्ष्मा । पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनु-

वा॒क्या॑ । पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मेति॑ पु॒रस्ता॑त्—ल॒ख्मा । पु॒रोनु॑वा॒क्या भ॑वति । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑ पु॒रः—अ॒नु॒वा॒क्या । भ॒वति॑ जा॒तान् । जा॒ताने॑व । ए॒व भ्रातृ॑व्यान् । भ्रातृ॑व्यान् प्र । प्र णु॑दते । नु॒दत॑ उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा या॒ज्या । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मेत्यु॑परि॑ष्ठात्—ल॒ख्मा ॥ [१०] ॥ या॒ज्या ज॒निष्य॑माणान् । ज॒निष्य॑माणाने॑व । ए॒व प्र॒ति । प्र॒ति नु॑दते । नु॒दते पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मा । पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मा पु॒रोनु॑वा॒क्या । पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मेति॑ पु॒रस्ता॑त्—ल॒ख्मा । पु॒रोनु॑वा॒क्या भ॑वति । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑ पु॒रः—अ॒नु॒वा॒क्या । भ॒वत्य॑स्मिन्न । अ॒स्मिन्ने॒व । ए॒व लो॒के । लो॒के ज्योतिः॑ । ज्योति॑र् ध॒त्ते । ध॒त्त उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा या॒ज्या । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मेत्यु॑परि॑ष्ठात्—ल॒ख्मा । या॒ज्याऽमु॑ष्मिन्न । अ॒मुष्मि॑न्ने॒व । ए॒व लो॒के । लो॒के ज्योतिः॑ । ज्योति॑र् ध॒त्ते । ध॒त्ते ज्योति॑ष्मन्ता॒वस्मै । अ॒स्मा इ॒मौ । इ॒मौ लो॒कौ । लो॒कौ भ॑वतः । भ॒वतो॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वँवे॑द । वे॒द पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मा । पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मा पु॒रोनु॑वा॒क्या । पु॒रस्ता॑ल्ल॒ख्मेति॑ पु॒रस्ता॑त्—ल॒ख्मा । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या भ॑वति । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑ पु॒रः—अ॒नु॒वा॒क्या । भ॒वति॑ तस्मा॑त् । तस्मा॑त् पूर्वा॒र्द्धेन॑ । पूर्वा॒र्द्धे॒नान॑द्धान् । पूर्वा॒र्द्धेने॑ति॒ पूर्व—अ॒र्द्धेन॑ । अ॒न॒द्धान् भु॑नक्ति । भु॒नक्त्यु॑परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मा या॒ज्या । उ॒परि॑ष्ठा॒ल्ल॒ख्मेत्यु॑परि॑ष्ठात्—ल॒ख्मा । या॒ज्या तस्मा॑त् । तस्मा॑ज् जघ॒ना॒र्द्धेन॑ । जघ॒ना॒र्द्धेन॑ धे॒नुः । जघ॒ना॒र्द्धेने॑ति॒ जघ॒न—अ॒र्द्धेन॑ । धे॒नुर॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वँवे॑द । वे॒द भु॑ङ्क्तः । भु॑ङ्क्त ए॒नम् । ए॒नमे॒तौ । ए॒तौ वज्रः॑ । वज्र॑ आ॒ज्यम् । आ॒ज्यँवज्रः॑ । वज्र॑ आ॒ज्यभा॑गौ । आ॒ज्यभा॑गौ वज्रः॑ । आ॒ज्यभा॑गा॒वित्या॒ज्य—भा॑गौ ॥ [११] ॥ वज्रौ॑ वष॒ट्कारः॑ । वष॒ट्कार॑स्त्रिवृ॒तम् । वष॒ट्कार॑ इति॑ वष॒ट्—का॒रः । त्रि॒वृ॒तमे॒व । त्रि॒वृ॒तमि॒ति त्रि—वृ॒तम् । ए॒व वज्र॑म् । वज्र॑ संभृ॒त्य । संभृ॒त्य भ्रातृ॑व्याय । संभृ॒त्येति॑ सं—भृ॒त्य । भ्रातृ॑व्याय प्र । प्र ह॑रति । ह॒रत्य॑छ॒म्ब॒ट्कार॑म् । अ॒छ॒म्ब॒ट्कार॑म॒पगूर्य॑ । अ॒छ॒म्ब॒ट्कार॑मित्य॒छ॒म्ब॒ट्—का॒रम् । अ॒पगूर्य॑ वष॒ट् । अ॒पगूर्ये॑त्य॒प—गूर्य॑ । वष॒ट् करो॑ति । करो॑ति स्तृ॒त्यै । स्तृ॒त्यै गाय॑त्री । गाय॑त्री पु॒रोनु॑वा॒क्या । पु॒रोनु॑वा॒क्या भ॑वति । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑ पु॒रः—अ॒नु॒वा॒क्या । भ॒वति॑ त्रि॒ष्टुक् । त्रि॒ष्टुग् या॒ज्या । या॒ज्या ब्रह्म॑न् । ब्रह्म॑न्ने॒व । ए॒व र॒षत्र॑म् । र॒षत्र॑म॒न्वारं॑भयति । अ॒न्वारं॑भयति॒ तस्मा॑त् । अ॒न्वारं॑भय॒तीत्य॑नु—आ॒रंभ॑यति । तस्मा॑द् ब्राह्म॑णः । ब्राह्म॑णो मुख्यः । मुख्यो॑ मुख्यः । मुख्यो॑ भवति । भ॒वति॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वँवे॑द । वे॒द प्र । प्रै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् पु॒रोनु॑वा॒क्या । पु॒रोनु॑वा॒क्याऽऽह॑ । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑ पु॒रः—अ॒नु॒वा॒क्या ।

आह प्र। प्र णयति। नयति याज्यया। याज्यया गमयति। गमयति वषट्कारेण। वषट्कारेणा। वषट्कारेणेति वषट्—कारेण। ऐव। एवैनम्। एनम् पुरोनुवाक्यया। पुरोनुवाक्यया दत्ते। पुरोनुवाक्ययेति पुरः—अनुवाक्यया। दत्ते प्र। प्र यच्छति। यच्छति याज्यया। याज्यया प्रति। प्रति वषट्कारेण। ॥ [१२] ॥ वषट्कारेण स्थापयति। वषट्कारेणेति वषट्—कारेण। स्थापयति त्रिपदा। त्रिपदा पुरोनुवाक्या। त्रिपदेति त्रि—पदा। पुरोनुवाक्या भवति। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति त्रयः। त्रय इमे। इमे लोकाः। लोका एषु। एष्वेव। एव लोकेषु। लोकेषु प्रति। प्रति तिष्ठति। तिष्ठति चतुष्पदा। चतुष्पदा याज्या। चतुष्पदेति चतुः—पदा। याज्या चतुष्पदः। चतुष्पद एव। चतुष्पद इति चतुः—पदः। एव पशून्। पशून्व। अव रुन्धे। रुन्धे द्युर्खरः। द्युर्खरो वषट्कारः। द्युर्खर इति द्वि—अखरः। वषट्कारो द्विपात्। वषट्कार इति वषट्—कारः। द्विपाद् यजमानः। द्विपादिति द्वि—पात्। यजमानः पशुषु। पशुष्वेव। एवोपरिष्ठात्। उपरिष्ठात् प्रति। प्रति तिष्ठति। तिष्ठति गायत्री। गायत्री पुरोनुवाक्या। पुरोनुवाक्या भवति। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति त्रिष्टुक्। त्रिष्टुग् याज्या। याज्यैषा। एषा वै। वै सप्तपदा। सप्तपदा शक्करी। सप्तपदेति सप्त—पदा। शक्करी यत्। यद् वै। वा एतया। एतया देवाः। देवा अशिखन्। अशिखन् तत्। तदशक्नुवन्। अशक्नुवन्यः। य एवम्। एवँवेद। वेद शक्नोति। शक्नोत्येव। एव यत्। यच्छिखति। शिखतीति शिखति ॥ [१३] ॥

(देवतानां करोत्यु परिष्ठादुख्मा ऽऽज्यभागौ प्रति शक्नोत्येव द्वे च)

॥ २ ॥

प्रजापतिर् देवेभ्यः। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। देवेभ्यो यज्ञान्। यज्ञान् व्यादिशत्। व्यादिशत् सः। व्यादिशदिति वि—आदिशत्। स आत्मन्। आत्मन्नाज्यम्। आज्यमधत्त। अधत्त तम्। तम् देवाः। देवा अब्रुवन्। अब्रुवन्नेषः। एष वाव। वाव यज्ञः। यज्ञो यत्। यदाज्यम्। आज्यमपि। अप्येव। एव नः। नोऽत्र। अत्रास्तु। अस्त्विति। इति सः। सोऽब्रवीत्। अब्रवीद् यजान्। यजान्वः। व आज्यभागौ। आज्यभागावुप। आज्यभागावित्याज्य—भागौ। उप स्तृणान्। स्तृणानभि। अभि घारयान्। घारयानिति। इति तस्मात्। तस्माद् यजन्ति। यजन्त्याज्यभागौ। आज्यभागावुप। आज्यभागावित्याज्य—भागौ। उप स्तृणन्ति। स्तृणन्त्यभि।

अभि धारयन्ति । धारयन्ति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः ।
वदन्ति कस्मात् । कस्मात् सत्यात् । सत्याद् यातयामानि । यातयामान्यन्यानि । यातयामानीति
यात—यामानि । अन्यानि हवींषि । हवींष्ययातयामम् । अयातयाममाज्यम् । अयातयाम-
मित्ययात—यामम् । आज्यमिति । इति प्राजापत्यम् । प्राजापत्यमिति । प्राजापत्यमिति प्राजा—
पत्यम् । ॥ [१४] ॥ इति ब्रूयात् । ब्रूयादयातयामा । अयातयामा हि । अयातयामेत्ययात—
यामा । हि देवानाम् । देवानाम् प्रजापतिः । प्रजापतिरिति । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः । इति
छन्दांसि । छन्दांसि देवेभ्यः । देवेभ्योऽप । अपाक्रामन्न । अक्रामन् न । न वः । वोऽभागानि ।
अभागानि हव्यम् । हव्यं वव्यमः । वव्यम इति । इति तेभ्यः । तेभ्य एतत् । एतच्चतुरवत्तम् ।
चतुरवत्तमधारयन्न । चतुरवत्तमिति चतुः—अवत्तम् । अधारयन् पुरोनुवाक्यायै । पुरोनुवाक्यायै
याज्यायै । पुरोनुवाक्याया इति पुरः—अनुवाक्यायै । याज्यायै देवतायै । देवतायै वषट्काराय ।
वषट्काराय यत् । वषट्कारायेति वषट्—काराय । यच्चतुरवत्तम् । चतुरवत्तम् जुहोति । चतुरव-
त्तमिति चतुः—अवत्तम् । जुहोति छन्दांसि । छन्दांस्येव । एव तत् । तत् प्रीणाति । प्रीणाति
तानि । तान्यस्य । अस्य प्रीतानि । प्रीतानि देवेभ्यः । देवेभ्यो हव्यम् । हव्यं वव्यम । वव्यं वव्यम ।
वहन्त्य-
ङ्गिरसः । अङ्गिरसो वै । वा इतः । इत उत्तमाः । उत्तमाः सुवर्गम् । उत्तमा इत्युत—तमाः ।
सुवर्गल्लोकम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकमायन्न । आयन् तत् । तदृषयः । ऋषयो यज्ञ-
वास्तु । यज्ञवास्त्वभ्यवायन्न । यज्ञवास्त्विति यज्ञ—वास्तु । अभ्यवायन् ते । अभ्यवायन्नित्यभि—
अवायन्न । तेऽपश्यन्न । ॥ [१५] ॥ अपश्यन् पुरोडाशम् । पुरोडाशम् कूर्मम् । कूर्मम् भूतम् ।
भूतं सर्पन्तम् । सर्पन्तम् तम् । तमब्रुवन्न । अब्रुवन्निन्द्राय । इन्द्राय ध्रियस्व । ध्रियस्व बृहस्प-
तये । बृहस्पतये ध्रियस्व । ध्रियस्व विश्वेभ्यः । विश्वेभ्यो देवेभ्यः । देवेभ्यो ध्रियस्व । ध्रियस्वेति ।
इति सः । स न । नाध्रियत । अध्रियत तम् । तमब्रुवन्न । अब्रुवन्नग्नये । अग्नये ध्रियस्व । ध्रिय-
स्वेति । इति सः । सोऽग्नये । अग्नयेऽध्रियत । अध्रियत यत् । यदाग्नेयः । आग्नेयोऽष्टाकपालः ।
अष्टाकपालो ऽमावास्यायाम् । अष्टाकपाल इत्यष्टा—कपालः । अमावास्यायाम् च । अमावा-
स्यायामित्यमा—वास्यायाम् । च पौर्णमास्याम् । पौर्णमास्याम् च । पौर्णमास्यामिति पौर्ण—
मास्याम् । चाच्युतः । अच्युतो भवति । भवति सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति

सुवः—गस्य। लो॒कस्या॒भिजित्यै। अ॒भिजित्यै॒ तम्। अ॒भिजित्या॒ इत्य॒भि—जित्यै। तम॑ब्रुवन्न।
 अ॒ब्रुवन् क॒था। क॒था ऽहा॑स्थाः। अ॒हा॒स्था इति॑। इत्यनु॑पाक्तः। अनु॑पाक्तो ऽभूवम्। अनु॑पाक्त
 इत्यनु॑प—अक्तः। अ॒भूवमिति॑। इत्यब्र॑वीत्। अ॒ब्रवीद् यथा॑। यथाऽर॑खः। अर॑खोऽनु॑पाक्तः।
 अनु॑पाक्तो ऽवाच्छति॑। अनु॑पाक्त इत्यनु॑प—अक्तः। ॥ [१६] ॥ अ॒वाच्छत्ये॒वम्। अ॒वाच्छ-
 तीत्य॑व—ऋच्छति॑। ए॒वमव॑। अवा॑रम्। आ॒रमिति॑। इत्यु॑परि॒ष्टात्। उ॒परि॒ष्टाद॒भ्यज्य॑। अ॒भ्य-
 ज्या॒धस्ता॑त्। अ॒भ्यज्येत्य॑भि—अज्य॑। अ॒धस्ता॒दुप॑। उपा॑नक्ति। अ॒नक्ति॑ सुव॑र्गस्य। सुव॑र्गस्य
 लो॒कस्य॑। सुव॑र्गस्येति॑ सुवः—गस्य। लो॒कस्य॑ सम॑ष्ट्यै। सम॑ष्ट्यै सर्वा॑णि। सम॑ष्ट्या इति॑ सं—
 अष्ट्यै। सर्वा॑णि क॒पाला॑नि। क॒पाला॑न्यभि। अ॒भि प्र॑थयति। प्र॑थयति ताव॑तः। ताव॑तः पुरो॑-
 डाशान्। पुरो॑डाशानमु॒ष्मिन्। अ॒मुष्मि॑ल्लो॒के। लो॒केऽभि। अ॒भि ज॑यति। ज॑यति यः। यो
 विद॑ग्धः। विद॑ग्धः सः। विद॑ग्ध इति॑ वि—द॒ग्धः। स नैर॑ऋतः। नैर॑ऋतो यः। नैर॑ऋत इति॑ नैः—
 ऋतः। योऽश्र॑तः। अश्र॑तः सः। स रौ॒द्रः। रौ॒द्रो यः। यः श्र॑तः। श्र॑तः सः। स सदे॑वः। सदे॑व-
 स्तस्मा॑त्। सदे॑व इति॑ स—देवः। तस्मा॑दविद॑हता। अवि॑दहता श्र॑तङ्कृ॒त्यः। अवि॑दहतेत्यवि—
 द॒हता। श्र॑तङ्कृ॒त्यः सदे॒वत्वाय॑। श्र॑तङ्कृ॒त्य इति॑ श्र॑तम्—कृ॒त्यः। स॒दे॒वत्वाय॑ भस्म॑ना। स॒दे॒-
 व॒त्वायेति॑ सदे॒व—त्वाय॑। भस्म॑नाऽभि। अ॒भि वा॑सयति। वा॑सयति तस्मा॑त्। तस्मा॑न् मा॒सेन॑।
 मा॒सेना॑स्थि। अ॒स्थि छ॒न्नम्। छ॒न्नव्वे॒देन॑। वे॒देना॑भि। अ॒भि वा॑सयति। वा॑सयति तस्मा॑त्।
 तस्मा॑त् के॒शैः। ॥ [१७] ॥ के॒शैः शि॑रः। शि॑रं श्छ॒न्नम्। छ॒न्नम् प्र॑च्युतम्। प्र॑च्युत॒व्वै। प्र॑च्यु-
 तमिति॑ प्र—च्युतम्। वा ए॒तत्। ए॒तद॒स्मात्। अ॒स्माल्लो॒कात्। लो॒काद॑ग॒तम्। अ॑ग॒तम् दे॒व-
 लो॒कम्। दे॒वल्लो॒कय्य॑त्। दे॒वल्लो॒कमिति॑ दे॒व—लो॒कम्। यच्छृ॑तम्। श्र॑तं ह॒विः। ह॒विर॑न॒भिघा-
 रित॑म्। अ॒न॒भिघा॑रितम॒भिघार्य॑। अ॒न॒भिघा॑रितमित्य॒न॒भि—घा॑रितम्। अ॒भिघा॑र्योत्। अ॒भिघा॑र्ये-
 त्य॒भि—घार्य॑। उद् वा॑सयति। वा॑सयति दे॒वत्रा॑। दे॒वत्रै॒व। दे॒वत्रेति॑ दे॒व—त्रा॑। ए॒वैन॑त्। ए॒नद् ग॒म-
 यति॑। ग॒मयति॑ यदि॑। यद्ये॒कम्। ए॒कम् क॒पालम्। क॒पालम् न॑श्येत्। न॑श्येदे॒कः। ए॒को मा॑सः।
 मा॑सः स॒व्वथ्स॑रस्य॑। स॒व्वथ्स॑रस्यान॒वेतः॑। स॒व्वथ्स॑रस्येति॑ सं—व॒थ्स॑रस्य॑। अ॒न॒वेतः॑ स्यात्।
 अ॒न॒वेत॑ इत्य॒न॒व—इ॒तः। स्या॒दथ॑। अथ॑ यज॑मानः। यज॑मानः प्र। प्र मी॑येत। मी॑येत॒ यत्। यद्
 द्वे। द्वे न॑श्येताम्। द्वे इति॑ द्वे। न॑श्येतां॒ द्वौ। द्वौ मा॑सौ। मा॑सौ स॒व्वथ्स॑रस्य॑। स॒व्वथ्स॑रस्यान॒वेतौ॑।

सव्वथ्सरस्येति सं—वथ्सरस्य। अनवेतौ स्याताम्। अनवेतावित्यनव—इतौ। स्यातामथ। अथ यजमानः। यजमानः प्र। प्र मीयेत। मियेत सङ्ख्याय। सङ्ख्यायोत्। सङ्ख्यायेति सं—ख्याय। उद् वासयति। वासयति यजमानस्य। यजमानस्य गोपीथाय। ॥ [१८] ॥ गोपीथाय यदि। यदि नश्येत्। नश्येदाश्विनम्। आश्विनम् द्विकपालम्। द्विकपालम् निः। द्विकपालमिति द्वि—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् द्यावापृथिव्यम्। द्यावापृथिव्यमेकपालम्। द्यावापृथिव्यमिति द्यावा—पृथिव्यम्। एककपालमश्विनौ। एककपालमित्येक—कपालम्। अश्विनौ वै। वै देवानाम्। देवानाम् भिषजौ। भिषजौ ताभ्याम्। ताभ्यामेव। एवास्मै। अस्मै भेषजम्। भेषजम् करोति। करोति द्याव्यापृथिव्यः। द्यावापृथिव्य एककपालः। द्यावापृथिव्य इति द्यावा—पृथिव्यः। एककपालो भवति। एककपाल इत्येक—कपालः। भवत्यनयोः। अनयोर् वै। वा एतत्। एतन् नश्यति। नश्यति यत्। यन् नश्यति। नश्यत्यनयोः। अनयोरेव। एवैनत्। एनद् विन्दति। विन्दति प्रतिष्ठित्यै। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै ॥ [१९] ॥

(प्रजापत्यं ते ऽख्योऽनुपाक्तो वेदेनाभि वासयति तस्माद् यजमानस्य द्वात्रिंशच्च)

॥ ३ ॥

★

देवस्य त्वा। त्वा सवितुः। सवितुः प्रसवे। प्रसव इति। प्रसव इति प्र—सवे। इति स्फ्यम्। स्फ्यमा। आ दत्ते। दत्ते प्रसूत्यै। प्रसूत्या अश्विनौ। प्रसूत्या इति प्र—सूत्यै। अश्विनौर् बाहुभ्याम्। बाहुभ्यामिति। बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम्। इत्याह। आहाश्विनौ। अश्विनौ हि। हि देवानाम्। देवानामदध्वर्यू। अदध्वर्यू आस्ताम्। अदध्वर्यू इत्यदध्वर्यू। आस्ताम् पूष्णः। पूष्णो हस्ताभ्याम्। हस्ताभ्यामिति। इत्याह। आह यत्यै। यत्यै शतभृष्टिः। शतभृष्टिरसि। शतभृष्टिरिति शत—भृष्टिः। असि वानस्पत्यः। वानस्पत्यो द्विषतः। द्विषतो वधः। वध इति। इत्याह। आह वज्रम्। वज्रमेव। एव तत्। तथ् सम्। सङ् श्यति। श्यति भ्रातृव्याय। भ्रातृव्याय प्रहरिष्यन्न। प्रहरिष्यन्थ स्तम्बयजुः। प्रहरिष्यन्निति प्र—हरिष्यन्न। स्तम्बयजुर्हरति। स्तम्बयजुरिति स्तम्ब—यजुः। हरत्येतावती। एतावती वै। वै पृथिवी। पृथिवी यावती। यावती वेदिः। वेदिस्तस्याः। तस्या एतावतः। एतावत एव। एव भ्रातृव्यम्। भ्रातृव्यम् निः। निर् भजति। भजति तस्मात्। ॥ [२०] ॥ तस्मान् न। नाभागम्। अभागम् निः। निर् भजन्ति। भजन्ति

त्रिः। त्रिर्हरति। हरति त्रयः। त्रय इमे। इमे लोकाः। लोका एभ्यः। एभ्य एव। एवैनम्।
 एनल्लोकेभ्यः। लोकेभ्यो निः। निर् भजति। भजति तूष्णीम्। तूष्णीम् चतुर्थम्। चतुर्थं हरति।
 हरत्यपरिमितात्। अपरिमितादेव। अपरिमितादित्यपरि—मितात्। एवैनम्। एनम् निः। निर्
 भजति। भजत्युत्। उद्धन्ति। हन्ति यत्। यदेव। एवास्याः। अस्या अमेद्ध्यम्। अमेद्ध्यम्
 तत्। तदप। अप हन्ति। हन्त्युत्। उद्धन्ति। हन्ति तस्मात्। तस्मादोषधयः। ओषधयः परा।
 परा भवन्ति। भवन्ति मूलम्। मूलम् छिनत्ति। छिनत्ति भातृव्यस्य। भ्रातृव्यस्यैव। एव मूलम्।
 मूलम् छिनत्ति। छिनत्ति पितृदेवत्या। पितृदेवत्या ऽतिखाता। पितृदेवत्येति पितृ—देवत्या।
 अतिखातेयतीम्। अतिखातेत्यति—खाता। इयतीम् खनति। खनति प्रजापतिना। प्रजाप-
 तिना यज्ञमुखेन। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना। ॥ [२१] ॥ यज्ञमुखेन संमिताम्। यज्ञमुखे-
 नेति यज्ञ—मुखेन। संमितामा। संमितामिति सं—मिताम्। आ प्रतिष्ठायै। प्रतिष्ठायै खनति।
 प्रतिष्ठाय इति प्रति—स्थायै। खनति यजमानम्। यजमानमेव। एव प्रतिष्ठाम्। प्रतिष्ठाम् गम-
 यति। प्रतिष्ठामिति प्रति—स्थाम्। गमयति द्रुषिणतः। द्रुषिणतो वर्षीयसीम्। वर्षीयसीम्
 करोति। करोति देवयजनस्य। देवयजनस्यैव। देवयजनस्येति देव—यजनस्य। एव रूपम्।
 रूपमकः। अकः पुरीषवतीम्। पुरीषवतीम् करोति। पुरीषवतीमिति पुरीष—वतीम्। करोति
 प्रजा। प्रजा वै। प्रजेति प्र—जा। वै पशवः। पशवः पुरीषम्। पुरीषम् प्रजया। प्रजयैव। प्रजयेति
 प्र—जया। एवैनम्। एनम् पशुभिः। पशुभिः पुरीषवन्तम्। पशुभिरिति पशु—भिः। पुरीषवन्तं
 करोति। पुरीषवन्तमिति पुरीष—वन्तम्। करोत्युत्तरम्। उत्तरम् परिग्राहम्। उत्तरमित्युत्-
 तरम्। परिग्राहम् परि। परिग्राहमिति परि—ग्राहम्। परि गृह्णाति। गृह्णात्येतावती। एतावती
 वै। वै पृथिवी। पृथिवी यावती। यावती वेदिः। वेदिस्तस्याः। तस्या एतावतः। एतावत एव।
 एव भ्रातृव्यम्। भ्रातृव्यम् निर्भज्य। निर्भज्यात्मने। निर्भज्येति निः—भज्य। आत्मन उत्तरम्।
 उत्तरम् परिग्राहम्। उत्तरमित्युत्तरम्। परिग्राहम् परि। परिग्राहमिति परि—ग्राहम्। परि
 गृह्णाति। गृह्णाति क्रूरम्। क्रूरमिव। इव वै। वा एतत्। ॥ [२२] ॥ एतत् करोति। करोति
 यत्। यद् वेदिम्। वेदिम् करोति। करोति धाः। धा असि। असि स्वधा। स्वधा असि।
 स्वधेति स्व—धा। असीति। इति योयुष्यते। योयुष्यते शान्त्यै। शान्त्यै प्रोख्षणीः। प्रोख्ष-

णीरा। प्रो॒र॒ख॒ष॒णी॒रिति॑ प्र—उ॒र॒ख॒ष॒णीः। आ सा॑दयति। सा॒द॒य॒त्यापः॑। आपो॒ वै। वै र॒ख॒षो॒घ्नीः।
र॒ख॒षो॒घ्नी र॒ख॒ष॒साम्। र॒ख॒षो॒घ्नीरिति॑ र॒ख॒षः—घ्नीः। र॒ख॒ष॒साम॑प॒ह॒त्यै। अ॒प॒ह॒त्यै स्फ॑घस्य। अ॒प॒-
ह॒त्या इत्य॑प—ह॒त्यै। स्फ॑घस्य॒ व॒र्त्म॑न्। व॒र्त्म॑न् सा॑दयति। सा॒द॒य॒ति य॒ज्ञस्य॑। य॒ज्ञस्य॑ स॒न्त॒त्यै।
स॒न्त॒त्यै यम्। स॒न्त॒त्या इति॑ सं—त॒त्यै। यम् द्वि॑ष्यात्। द्वि॑ष्यात् तम्। तम् ध्या॑येत्। ध्या॒ये-
च्छु॒चा। शु॒चैव। ए॒वैन॑म्। ए॒न॒म॒र्प॒यति॑। अ॒र्प॒य॒तीत्य॑र्पयति॥ ॥ [२३] ॥

(भजति प्रजापतिने व वै त्रयस्त्रिंशच्च)

॥ ४ ॥

ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति। ब्र॒ह्म॒वा॒दिन॑ इति॑ ब्र॒ह्म—वा॒दिनः॑। व॒द॒न्त्य॒द्भिः। अ॒द्भिर्ह॒वी॒षि॑।
अ॒द्भिरि॒त्यत्—भिः। ह॒वी॒षि प्र। प्रौ॒र॒ख॒षीः। औ॒र॒ख॒षीः के॒न। के॒नापः॑। अ॒प इति॑। इति॑ ब्र॒ह्म॒णा।
ब्र॒ह्म॒णेति॑। इति॑ ब्रूयात्। ब्रू॒याद॒द्भिः। अ॒द्भिर्हि। अ॒द्भिरि॒त्यत्—भिः। ह्ये॒व। ए॒व ह॒वी॒षि॑।
ह॒वी॒षि प्रो॒र॒ख॒षति॑। प्रो॒र॒ख॒षति॑ ब्र॒ह्म॒णा। प्रो॒र॒ख॒षतीति॑ प्र—उ॒र॒ख॒षति॑। ब्र॒ह्म॒णाऽपः॑। अ॒प इ॒ध्मा-
ब॒रु॒हिः। इ॒ध्माब॒रु॒हिरि॒ती॒ध्मा—ब॒रु॒हिः। प्रो॒र॒ख॒षति॑। उ॒र॒ख॒षति॑ मे॒द्ध्यम्। मे॒द्ध्य-
मे॒व। ए॒वैन॑त्। ए॒नत् क॒रोति॑। क॒रोति॑ वेदि॑म्। वेदि॑म् प्र। प्रो॒र॒ख॒षति॑। उ॒र॒ख॒षत्यु॒र॒ख॒षा। ऋ॒र॒ख॒षा
वै। वा ए॒षा। ए॒षाऽलो॒मका॑। अ॒लो॒मका॑ऽमे॒द्ध्या। अ॒मे॒द्ध्या यत्। यद् वेदि॑ः। वेदि॑र् मे॒द्ध्यम्।
मे॒द्ध्यामे॒व। ए॒वैन॑म्। ए॒नाम् क॒रोति॑। क॒रोति॑ दि॒वे। दि॒वे त्वा॑। त्वा॑ ऽन्त॒रि॒ख॒षाय॑। अ॒न्त॒रि॒ख॒षाय॑
त्वा। त्वा॑ पृ॒थि॒व्यै। पृ॒थि॒व्यै त्वा॑। त्वेति॑। इति॑ ब॒रु॒हिः। ब॒रु॒हिरा॒साद्य॑। आ॒साद्य॑ प्र। आ॒सा-
द्ये॒त्या—साद्य॑। प्रो॒र॒ख॒षति॑। ॥ [२४] ॥ उ॒र॒ख॒षत्ये॒भ्यः। ए॒भ्य ए॒व। ए॒वैन॑त्। ए॒न॒ल्लो॒केभ्यः॑।
लो॒केभ्यः॑ प्र। प्रो॒र॒ख॒षति॑। उ॒र॒ख॒षति॑ कू॒रम्। कू॒रमि॒व। इ॒व वै। वा ए॒तत्। ए॒तत् क॒रोति॑। क॒रोति॑
यत्। यत् ख॒न॒ति। ख॒न॒त्यपः॑। अ॒पो नि॑। नि॑ न॒यति॑। न॒यति॑ शा॒न्त्यै॑। शा॒न्त्यै॑ पु॒रस्ता॑त्।
पु॒रस्ता॑त् प्र॒स्तर॑म्। प्र॒स्तर॑म् गृ॒ह्णाति॑। प्र॒स्तर॑मिति॑ प्र—स्तर॑म्। गृ॒ह्णाति॑ मु॒ख्यम्। मु॒ख्य-
मे॒व। ए॒वैन॑म्। ए॒नम् क॒रोति॑। क॒रोती॒यन्त॑म्। इ॒यन्त॑म् गृ॒ह्णाति॑। गृ॒ह्णाति॑ प्र॒जाप॑तिना। प्र॒जा-
प॑तिना य॒ज्ञमु॒खेन॑। प्र॒जाप॑तिनेति॑ प्र॒जा—प॑तिना। य॒ज्ञमु॒खेन॑ स॒मि॒तम्। य॒ज्ञमु॒खेनेति॑ य॒ज्ञ-
मु॒खेन॑। स॒मि॒तम् ब॒रु॒हिः। स॒मि॒तमि॒ति सं—मि॒तम्। ब॒रु॒हिः स्तृ॒णाति॑। स्तृ॒णाति॑ प्र॒जाः।
प्र॒जा वै। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः। वै ब॒रु॒हिः। ब॒रु॒हिः पृ॒थि॒वी। पृ॒थि॒वी वेदि॑ः। वेदि॑ः प्र॒जाः। प्र॒जा

एव। प्रजा इति प्र—जाः। एव पृथिव्याम्। पृथिव्याम् प्रति। प्रति षापयति। स्थापयत्यनति-
दृशजम्। अनतिदृशजं स्तृणाति। अनतिदृशजमित्यनति—दृशजम्। स्तृणाति प्रजया। प्रज-
यैव। प्रजयेति प्र—जया। एवैनम्। एनम् पशुभिः। पशुभिरनतिदृशजम्। पशुभिरिति पशु-
भिः। अनतिदृशजम् करोति। अनतिदृशजमित्यनति—दृशजम्। करोत्युत्तरम्। ॥ [२५] ॥
उत्तरम् बरुहिषः। उत्तरमित्युत्तरम्। बरुहिषः प्रस्तरम्। प्रस्तरं सादयति। प्रस्तरमिति
प्र—स्तरम्। सादयति प्रजाः। प्रजा वै। प्रजा इति प्र—जाः। वै बरुहिः। बरुहिर् यजमानः।
यजमानः प्रस्तरः। प्रस्तरो यजमानम्। प्रस्तर इति प्र—स्तरः। यजमानमेव। एवायजमानात्।
अयजमानादुत्तरम्। उत्तरम् करोति। उत्तरमित्युत्तरम्। करोति तस्मात्। तस्माद् यज-
मानः। यजमानोऽयजमानात्। अयजमानादुत्तरः। उत्तरोऽन्तः। उत्तर इत्युत्तरम्। अन्तर
दधाति। दधाति व्यावृत्यै। व्यावृत्या अनक्ति। व्यावृत्या इति वि—आवृत्यै। अनक्ति हवि-
ष्कृतम्। हविष्कृतमेव। हविष्कृतमिति हविः—कृतम्। एवैनम्। एनं सुवर्गम्। सुवर्गल्लोकम्।
सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम् गमयति। गमयति त्रेधा। त्रेधाऽनक्ति। अनक्ति त्रयः।
त्रय इमे। इमे लोकाः। लोका एभ्यः। एभ्य एव। एवैनम्। एनल्लोकेभ्यः। लोकेभ्योऽनक्ति।
अनक्ति न। न प्रति। प्रति शृणाति। शृणाति यत्। यत् प्रतिशृणीयात्। प्रतिशृणीयादनूद्ध्व-
म्भावुकम्। प्रतिशृणीयादिति प्रति—शृणीयात्। अनूद्ध्वभावुकं यजमानस्य। अनूद्ध्वभावुक-
मित्यनूद्ध्वम्—भावुकम्। यजमानस्य स्यात्। स्यादुपरि। उपरीव। इव प्र। प्र हरति। हरत्यु-
परि। ॥ [२६] ॥ उपरीव। इव हि। हि सुवर्गः। सुवर्गो लोकः। सुवर्ग इति सुवः—गः। लोको
नि। नि यच्छति। यच्छति वृष्टिम्। वृष्टिमेव। एवास्मै। अस्मै नि। नि यच्छति। यच्छति न।
नात्यग्रम्। अत्यग्रम् प्र। अत्यग्रमित्यति—अग्रम्। प्र हरेत्। हरेद् यत्। यदत्यग्रम्। अत्यग्रम्
प्रहरेत्। अत्यग्रमित्यति—अग्रम्। प्रहरेदत्यासारिणी। प्रहरेदिति प्र—हरेत्। अत्यासारिण्य-
द्ध्वर्योः। अत्यासारिणीत्यति—आसारिणी। अद्ध्वर्योर् नाशुका। नाशुका स्यात्। स्यान् न।
न पुरस्तात्। पुरस्तात् प्रति। प्रत्यस्येत्। अस्येद् यत्। यत् पुरस्तात्। पुरस्तात् प्रत्यस्येत्।
प्रत्यस्येत् सुवर्गात्। प्रत्यस्येदिति प्रति—अस्येत्। सुवर्गल्लोकात्। सुवर्गादिति सुवः—गात्।
लोकाद् यजमानम्। यजमानम् प्रति। प्रति नुदेत्। नुदेत् प्राञ्चम्। प्राञ्चम् प्र। प्र हरति। हरति

यजमानम् । यजमानमेव । एव सुवर्गम् । सुवर्गल्लोकम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकम् गम-
यति । गमयति न । न विष्वञ्चम् । विष्वञ्चवि । वि युयात् । युयाद् यत् । यद् विष्वञ्चम् । विष्व-
ञ्चवियुयात् । वियुयात् स्त्री । वियुयादिति वि—युयात् ॥ [२७] ॥ स्त्रस्य । अस्य जायेत ।
जायेतोर्ध्वम् । ऊर्ध्वमुत् । उद् यौति । यौत्यूर्ध्वम् । ऊर्ध्वमिव । इव हि । हि पुंसः । पुंसः
पुमान् । पुमानेव । एवास्य । अस्य जायते । जायते यत् । यत् स्फ्येन । स्फ्येन वा । वोपवेषेण ।
उपवेषेण वा । उपवेषेणेत्युप—वेषेण । वा योयुष्येत । योयुष्येत स्तुतिः । स्तुतिरेव । एवास्य ।
अस्य सा । सा हस्तेन । हस्तेन योयुष्यते । योयुष्यते यजमानस्य । यजमानस्य गोपीथाय ।
गोपीथाय ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः । वदन्ति किम् ।
किञ्चिदस्य । यज्ञस्य यजमानः । यजमान इति । इति प्रस्तरः । प्रस्तर इति । प्रस्तर इति प्र-
स्तरः । इति तस्य । तस्य क । क सुवर्गः । सुवर्गो लोकः । सुवर्ग इति सुवः—गः । लोक इति ।
इत्याहवनीयः । आहवनीय इति । आहवनीय इत्या—हवनीयः । इति ब्रूयात् । ब्रूयाद् यत् । यत्
प्रस्तरम् । प्रस्तरमाहवनीये । प्रस्तरमिति प्र—स्तरम् । आहवनीये प्रहरति । आहवनीय इत्या—
हवनीये । प्रहरति यजमानम् । प्रहरतीति प्र—हरति । यजमानमेव । एव सुवर्गम् ॥ [२८] ॥
सुवर्गल्लोकम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकम् गमयति । गमयति वि । वि वै । वा एतत् । एतद्
यजमानः । यजमानो लिशते । लिशते यत् । यत् प्रस्तरम् । प्रस्तरय्योयुष्यन्ते । प्रस्तरमिति
प्र—स्तरम् । योयुष्यन्ते बरुहिः । बरुहिरनु । अनु प्र । प्र हरति । हरति शान्त्यै । शान्त्या अनार-
म्भणः । अनारम्भण इव । अनारम्भण इत्यना—रम्भणः । इव वै । वा एतर्हि । एतर्ह्यर्ध्वर्युः ।
अर्ध्वर्युः सः । स ईश्वरः । ईश्वरो वेपनः । वेपनो भवितोः । भवितोर् ध्रुवा । ध्रुवा ऽसि । असीति ।
इतीमाम् । इमामभि । अभि मृशति । मृशतीयम् । इयवै । वै ध्रुवा । ध्रुवा ऽस्याम् । अस्यामेव ।
एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति न । न वेपनः । वेपनो भवति । भवत्यगा(३)न् । अगा(३)नग्रीत् ।
अग्रीदिति । अग्रीदित्यग्नि—इत् । इत्याह । आह यत् । यद् ब्रूयात् । ब्रूयादगन् । अगन्निः ।
अग्निरिति । इत्यग्नौ । अग्नावग्निम् । अग्निम् गमयेत् । गमयेन् निः । निर् यजमानम् । यजमानः
सुवर्गात् । सुवर्गलोकात् । सुवर्गादिति सुवः—गात् । लोकाद् भजेत् । भजेदगन् । अग्निति ।

इत्येव । एव ब्रूयात् । ब्रूयाद् यजमानम् । यजमानमेव । एव सुवर्गम् । सुवर्गल्लोकम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकम् गमयति । गमयतीति गमयति ॥ ॥ [२९] ॥

(आसाद्य प्रा नतिदृशं करोति हरति वियुयाद् यजमानमेवा ऽग्निरिति सप्तदश च)

॥ ५ ॥

★

अग्नेस्त्रयः । त्रयो ज्यायांसः । ज्यायांसो भ्रातरः । भ्रातर आसन्न । आसन्ते । ते देवेभ्यः । देवेभ्यो हव्यम् । हव्यव्वहन्तः । वहन्तः प्र । प्रामीयन्त । अमीयन्त सः । सोऽग्निः । अग्निर-
बिभेत् । अबिभेदित्थम् । इत्थव्वाव । वाव स्यः । स्य आर्तिम् । आर्तिमा । आऽरिष्यति । अरि-
ष्यतीति । इति सः । स निलायत । निलायत सः । सोऽपः । अपः प्र । प्राविशत् । अविशत् तम् ।
तम् देवताः । देवताः प्रैषम् । प्रैषमैच्छन् । प्रैषमिति प्र—एषम् । ऐच्छन् तम् । तम् मथ्स्यः ।
मथ्स्यः प्र । प्राब्रवीत् । अब्रवीत् तम् । तमशपत् । अशपद् धियाधिया । धियाधिया त्वा । धिया-
धियेति धिया—धिया । त्वा वद्ध्यासुः । वद्ध्यासुर् यः । यो मा । मा प्र । प्रावोचः । अवोच
इति । इति तस्मात् । तस्मान् मथ्स्यम् । मथ्स्यम् धियाधिया । धियाधिया घ्नन्ति । धियाधि-
येति धिया—धिया । घ्नन्ति शप्तः । शप्तो हि । ॥ [३०] ॥ हि तम् । तमनु । अन्वविन्दन् ।
अविन्दन् तम् । तमब्रुवन् । अब्रुवन्नुप । उप नः । न आ । आ वर्तस्व । वर्तस्व हव्यम् । हव्यम्
नः । नो वह । वहेति । इति सः । सोऽब्रवीत् । अब्रवीद् वरम् । वरव्वृणै । वृणै यत् । यदेव ।
एव गृहीतस्य । गृहीतस्याहुतस्य । अहुतस्य बहिःपरिधि । बहिःपरिधि स्कन्दात् । बहिःपरिधीति
बहिः—परिधि । स्कन्दात् तत् । तन् मे । मे भ्रातृणाम् । भ्रातृणाम् भागधेयम् । भागधेयमसत् ।
भागधेयमिति भाग—धेयम् । असदिति । इति तस्मात् । तस्माद् यत् । यद् गृहीतस्य । गृही-
तस्याहुतस्य । अहुतस्य बहिःपरिधि । बहिःपरिधि स्कन्दति । बहिःपरिधीति बहिः—परिधि ।
स्कन्दति तेषाम् । तेषाम् तत् । तद् भागधेयम् । भागधेयम् तान् । भागधेयमिति भाग—धेयम् ।
तानेव । एव तेन । तेन प्रीणाति । प्रीणाति परिधीन् । परिधीन् परि । परिधीनिति परि—धीन् ।
परि दधाति । दधाति रख्वसाम् । रख्वसामपहत्यै । अपहत्यै सम् । अपहत्या इत्यप—हत्यै ।
सः स्पर्शयति । स्पर्शयति रख्वसाम् । ॥ [३१] ॥ रख्वसामनन्ववचाराय । अनन्ववचा-
राय न । अनन्ववचारायेत्यननु—अवचाराय । न पुरस्तात् । पुरस्तात् परि । परि दधाति । दधा-

त्यादित्यः। आदित्यो हि। होव। एवोद्यन्न। उद्यन् पुरस्तात्। उद्यन्नित्युत्—यन्न। पुरस्ताद्
 ररुषांसि। ररुषांस्यपहन्ति। अपहन्त्यूद्ध्वे। अपहन्तीत्यप—हन्ति। ऊद्ध्वे समिधौ।
 ऊद्ध्वे इत्यूद्ध्वे। समिधावा। समिधाविति सं—इधौ। आ दधाति। दधात्युपरिष्ठात्। उपरि-
 ष्ठादेव। एव ररुषांसि। ररुषांस्यप। अप हन्ति। हन्ति यजुषा। यजुषाऽन्याम्। अन्याम्
 तूष्णीम्। तूष्णीमन्याम्। अन्याम् मिथुनत्वाय। मिथुनत्वाय द्वे। मिथुनत्वायेति मिथुन—त्वाय।
 द्वे आ। द्वे इति द्वे। आ दधाति। दधाति द्विपात्। द्विपाद् यजमानः। द्विपादिति द्वि—पात्। यज-
 मानः प्रतिष्ठित्यै। प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनः। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। ब्रह्मवादिनो वदन्ति।
 ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः। वदन्ति सः। स तु। त्वै। वै यजेत। यजेत यः। यो यज्ञस्य।
 यज्ञस्यार्त्या। आर्त्या वसीयान्। वसीयान् स्यात्। स्यादिति। इति भूपतये। भूपतये स्वाहा।
 भूपतय इति भू—पतये। स्वाहा भुवनपतये। भुवनपतये स्वाहा। भुवनपतय इति भुवन—पतये।
 स्वाहा भूतानाम्। भूतानाम् पतये। ॥ [३२] ॥ पतये स्वाहा। स्वाहेति। इति स्कन्नम्। स्कन्न-
 मनु। अनु मन्त्रयेत। मन्त्रयेत यज्ञस्य। यज्ञस्यैव। एव तत्। तदार्त्या। आर्त्या यजमानः। यज-
 मानो वसीयान्। वसीयान् भवति। भवति भूयसीः। भूयसीरुहि। हि देवताः। देवताः प्रीणाति।
 प्रीणाति जामि। जामि वै। वा एतत्। एतद् यज्ञस्य। यज्ञस्य क्रियते। क्रियते यत्। यद-
 न्वञ्चौ। अन्वञ्चौ पुरोडाशौ। पुरोडाशावुपांशुयाजम्। उपांशुयाजमन्तरा। उपांशुयाजमि-
 त्युपांशु—याजम्। अन्तरा यजति। यजत्यजामित्वाय। अजामित्वायाथौ। अजामित्वायेत्य-
 जामि—त्वाय। अथौ मिथुनत्वाय। अथो इत्यथौ। मिथुनत्वायाग्निः। मिथुनत्वायेति मिथुन—
 त्वाय। अग्निरमुष्मिन्न। अमुष्मिँल्लोके। लोक आसीत्। आसीद् यमः। यमोऽस्मिन्न। अस्मिन्
 ते। ते देवाः। देवा अब्रुवन्न। अब्रुवन्ना। एत। इतेमौ। इमौ वि। वि परि। पर्यूहाम। ऊहामेति।
 इत्यन्नाद्येन। अन्नाद्येन देवाः। अन्नाद्येनेत्यन्न—अद्येन। देवा अग्निम्। अग्निमुपामन्त्रयन्त। ३३
 (५०/४/५५) ॥ [३३] ॥ उपामन्त्रयन्त राज्येन। उपामन्त्रयन्तेत्युप—अमन्त्रयन्त। राज्येन
 पितरः। पितरौ यमम्। यमम् तस्मात्। तस्मादग्निः। अग्निर्देवानाम्। देवानामन्नादः। अन्नादो
 यमः। अन्नाद इत्यन्न—अदः। यमः पितृणाम्। पितृणां राजा। राजा यः। य एवम्। एव-
 ष्वेद। वेद् प्र। प्र राज्यम्। राज्यमन्नाद्यम्। अन्नाद्यमाप्नोति। अन्नाद्यमित्यन्न—अद्यम्। आप्नोति

तस्मै॑। तस्मा॑ ए॒तत्। ए॒तद् भा॒ग॒धेय॑म्। भा॒ग॒धेय॑म् प्र। भा॒ग॒धेय॑मि॒ति भा॒ग—धेय॑म्। प्राय॑च्छन्न।
अ॒य॒च्छन्न॑यत्। यद॒ग्नये॑। अ॒ग्नये॑ स्वि॒ष्टकृ॑ते। स्वि॒ष्टकृ॑तेऽव॒द्यन्ति॑। स्वि॒ष्टकृ॑त इति॑ स्वि॒ष्ट—कृ॑ते।
अ॒व॒द्यन्ति॑ यत्। अ॒व॒द्यन्ती॒त्यव—द्यन्ति॑। यद॒ग्नये॑। अ॒ग्नये॑ स्वि॒ष्टकृ॑ते। स्वि॒ष्टकृ॑तेऽव॒द्यति॑। स्वि॒ष्ट—
कृ॑त इति॑ स्वि॒ष्ट—कृ॑ते। अ॒व॒द्यति॑ भा॒ग॒धेये॑न। अ॒व॒द्यती॒त्यव—द्यति॑। भा॒ग॒धेये॑नैव। भा॒ग॒धेये॑नेति॑
भा॒ग—धेये॑न। ए॒व तत्। तद् रु॒द्रम्। रु॒द्रः॑ सम्। स॒मर्द्ध॑यति। अ॒र्धय॑ति स॒कृत्स॑कृत्। स॒कृत्स॑-
कृ॒दव॑। स॒कृत्स॑कृ॒दिति॑ स॒कृत्—स॒कृत्। अ॒व॒ द्यति॑। द्यति॑ स॒कृत्। स॒कृदिव॑। इ॒व हि॑। हि रु॒द्रः।
रु॒द्र उ॑त्तरा॒र्द्धात्। उ॒त्तरा॒र्द्धाद॑व॒। उ॒त्तरा॒र्द्धादि॒त्युत्तर—अ॒र्द्धात्। अ॒व॒ द्यति॑। द्य॒त्येषा॑। ए॒षा वै।
वै रु॒द्रस्य॑। रु॒द्रस्य॑ दिक्॒॥ [३४] ॥ दि॒ख् स्वा॒या॑म्। स्वा॒या॑मे॒व। ए॒व दि॒शि। दि॒शि रु॒द्रम्।
रु॒द्रम् नि॒रव॑दयते। नि॒रव॑दयते॒ द्विः। नि॒रव॑दयत इति॑ निः—अ॒व॑दयते। द्वि॒रभि॑। अ॒भि घा॑रयति।
घा॒रय॑ति च॒तुर॑वत्तस्य॑। च॒तुर॑वत्तस्या॒प्त्यै॑। च॒तुर॑वत्तस्येति॑ चतुः—अ॒व॑त्तस्य॑। आ॒प्त्यै॑ प॒शवः॑।
प॒शवो॑ वै। वै पूर्वाः॑। पूर्वा॑ आहु॒तयः॑। आहु॒तय॑ ए॒षः। आहु॒तय॑ इत्या—हु॒तयः॑। ए॒ष रु॒द्रः।
रु॒द्रो यत्। यद॒ग्निः। अ॒ग्निर् यत्। यत् पूर्वाः॑। पूर्वा॑ आहु॒तीः। आहु॒तीर॒भि। आहु॒तीरि॒त्या—
हु॒तीः। अ॒भि जु॒हुयात्। जु॒हुयाद् रु॒द्राय॑। रु॒द्राय॑ प॒शून्। प॒शून्पि॑। अ॒पि द॒ध्यात्। द॒ध्याद् प॒शुः।
अ॒प॒शुर् यज॑मानः। यज॑मानः स्यात्। स्या॒दति॒हाय॑। अ॒तिहा॑य पूर्वाः॑। अ॒तिहा॑येत्यति॑—हा॒य॑।
पूर्वा॑ आहु॒तीः। आहु॒तीर् जु॒होति॑। आहु॒तीरि॒त्या—हु॒तीः। जु॒होति॑ प॒शूनाम्। प॒शूनाम् गो॑पी॒-
था॒य॑। गो॒पी॒थायेति॑ गो॒पी॒थाय॑॥ [३५] ॥

(शप्तः स्पर्शयति भूतानां मग्नि रुद्रस्य सप्ततन्त्रिंशच्च)

॥ ६ ॥

म॒नुः पृ॒थि॒व्याः। पृ॒थि॒व्या य॒ज्ञिय॑म्। य॒ज्ञिय॑मैच्छत्। ऐ॒च्छथ॑ सः। स घृ॒तम्। घृ॒तम्
नि॒षि॒क्तम्। नि॒षि॒क्तम॑विन्दत्। नि॒षि॒क्तमि॒ति नि—सि॒क्तम्। अ॒वि॒न्दथ॑ सः। सोऽब्र॑वीत्। अ॒ब्र॑वीत्
कः। कोऽस्य॑। अ॒स्येश्व॑रः। ई॒श्वरो॑ य॒ज्ञे। य॒ज्ञे ऽपि॑। अ॒पि क॑र्तौः। क॑र्तोरिति॑। इति॑ तौ। ताव॑-
ब्रूताम्। अ॒ब्रूता॑म् मि॒त्रावरु॑णौ। मि॒त्रावरु॑णौ गोः। मि॒त्रावरु॑णाविति॑ मि॒त्रा—वरु॑णौ। गोरे॒व।
ए॒वाव॑म्। आ॒वमी॑श्वरौ। ई॒श्वरौ॑ क॑र्तौः। क॑र्तौः स्वः। स्व इति॑। इति॑ तौ। तौ ततः॑। ततो॑ गा॒म्।
गा॒ः सम्। स॒मेर॑यताम्। ऐ॒रय॑ता॒ः सा॑। सा यत्र॑यत्र। यत्र॑यत्र न्यक्रामत्। यत्र॑यत्रेति॑ यत्र—

यत्र । न्यक्रामत् ततः । न्यक्रामदिति नि—अक्रामत् । ततो घृतम् । घृतमपीडयत् । अपीडयत्
तस्मात् । तस्माद् घृतपदी । घृतपद्युच्यते । घृतपदीति घृत—पदी । उच्यते तत् । तदस्यै । अस्यै
जन्म । जन्मोपहृतम् । उपहृतः रथन्तरम् । उपहृतमित्युप—हृतम् । रथन्तरः सह । रथन्तर-
मिति रथम्—तरम् । सह पृथिव्या । पृथिव्येति । इत्याह । आहेयम् ॥ [३६] ॥ इयवै । वै
रथन्तरम् । रथन्तरमिमाम् । रथन्तरमिति रथम्—तरम् । इमामेव । एव सह । सहान्नाद्येन ।
अन्नाद्येनोप । अन्नाद्येनेत्यन्न—अद्येन । उप हयते । हयत् उपहृतम् । उपहृतवामदेव्यम् । उप-
हृतमित्युप—हृतम् । वामदेव्यः सह । वामदेव्यमिति वाम—देव्यम् । सहान्तरिख्येण । अन्त-
रिख्येणेति । इत्याह । आह पशवः । पशवो वै । वै वामदेव्यम् । वामदेव्यम् पशून् । वामदे-
व्यमिति वाम—देव्यम् । पशून् । एव सह । सहान्तरिख्येण । अन्तरिख्येणोप । उप हयते ।
हयत् उपहृतम् । उपहृतम् बृहत् । उपहृतमित्युप—हृतम् । बृहत् सह । सह दिवा । दिवेति ।
इत्याह । आहैरम् । ऐरवै । वै बृहत् । बृहदिराम् । इरामेव । एव सह । सह दिवा । दिवोप ।
उप हयते । हयत् उपहृताः । उपहृताः सप्त । उपहृता इत्युप—हृताः । सप्त होत्राः । होत्रा
इति । इत्याह । आह होत्राः । होत्रा एव । एवोप । उप हयते । हयत् उपहृता । उपहृता धेनुः ।
उपहृतेत्युप—हृता । धेनुः सहरषभा ॥ [३७] ॥ सहरषभेति । सहरषभेति सह—ऋषभा ।
इत्याह । आह मिथुनम् । मिथुनमेव । एवोप । उप हयते । हयत् उपहृतः । उपहृतो भ्रूषः ।
उपहृत इत्युप—हृतः । भ्रूषः सखा । सखेति । इत्याह । आह सोमपीथम् । सोमपीथमेव ।
सोमपीथमिति सोम—पीथम् । एवोप । उप हयते । हयत् उपहृता(४)म् । उपहृता(४)म् हो ।
उपहृता(४)म् इत्युप—हृता(४)म् । हो इति । हो इति हो । इत्याह । आहात्मानम् । आत्मा-
नमेव । एवोप । उप हयते । हयत् आत्मा । आत्मा हि । ह्युपहृतानाम् । उपहृतानाव्वसिष्ठः ।
उपहृतानामित्युप—हृतानाम् । वसिष्ठ इडाम् । इडामुप । उप हयते । हयते पशवः । पशवो
वै । वा इडा । इडा पशून् । पशून् । एवोप । उप हयते । हयते चतुः । चतुरुप । उप हयते ।
हयते चतुष्पादः । चतुष्पादो हि । चतुष्पाद इति चतुः—पादः । हि पशवः । पशवो मानवी ।
मानवीति । इत्याह । आह मनुः । मनुर्हि । ह्येताम् । एतामग्रे ॥ [३८] ॥ अग्रे ऽपश्यत् ।
अपश्यद् घृतपदी । घृतपदीति । घृतपदीति घृत—पदी । इत्याह । आह यत् । यदेव । एवास्यै ।

अस्यै पदात् । पदाद् घृतम् । घृतमपीड्यत । अपीड्यत तस्मात् । तस्मादेवम् । एवमाह । आह
 मैत्रावरुणी । मैत्रावरुणीति । मैत्रावरुणीति मैत्रा—वरुणी । इत्याह । आह मित्रावरुणौ । मित्रा-
 वरुणौ हि । मित्रावरुणाविति मित्रा—वरुणौ । ह्येनाम् । एना५ समैरयताम् । समैरयताम् ब्रह्म ।
 समैरयतामिति सं—ऐरयताम् । ब्रह्म देवकृतम् । देवकृतमुपहृतम् । देवकृतमिति देव—कृतम् ।
 उपहृतमिति । उपहृतमित्युप—हृतम् । इत्याह । आह ब्रह्म । ब्रह्मैव । एवोप । उप ह्यते । ह्यते
 दैव्याः । दैव्या अदध्वर्यवः । अदध्वर्यव उपहृताः । उपहृता उपहृताः । उपहृता इत्युप—हृताः ।
 उपहृता मनुष्याः । उपहृता इत्युप—हृताः । मनुष्या इति । इत्याह । आह देवमनुष्यान् । देवमनु-
 ष्यानेव । देवमनुष्यानिति देव—मनुष्यान् । एवोप । उप ह्यते । ह्यते ये । य इमम् । इमय्यज्ञम् ।
 यज्ञमवान् । अवान्ये । ये यज्ञपतिम् । यज्ञपतिर्वर्द्धन् । यज्ञपतिमिति यज्ञ—पतिम् । वर्द्धा-
 निति । इत्याह । आह यज्ञाय । ॥ [३९] ॥ यज्ञाय च । चैव । एव यजमानाय । यजमानाय च ।
 चाशिषम् । आशिषमा । आशिषमित्या—शिषम् । आ शास्ते । शास्त उपहृते । उपहृते द्यावा-
 पृथिवी । उपहृते इत्युप—हृते । द्यावापृथिवी इति । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । इत्याह ।
 आह द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी एव । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । एवोप । उप ह्यते ।
 ह्यते पूर्वजे । पूर्वजे ऋतावरी । पूर्वजे इति पूर्व—जे । ऋतावरी इति । ऋतावरी इत्युत—वरी ।
 इत्याह । आह पूर्वजे । पूर्वजे हि । पूर्वजे इति पूर्व—जे । ह्येते । एते ऋतावरी । एते इत्येते ।
 ऋतावरी देवी । ऋतावरी इत्युत—वरी । देवी देवपुत्रे । देवी इति देवी । देवपुत्रे इति । देवपुत्रे
 इति देव—पुत्रे । इत्याह । आह देवी । देवी हि । देवी इति देवी । ह्येते । एते देवपुत्रे । एते इत्येते ।
 देवपुत्रे उपहृतः । देवपुत्रे इति देव—पुत्रे । उपहृतोऽयम् । उपहृत इत्युप—हृतः । अयय्यज-
 मानः । यजमान इति । इत्याह । आह यजमानम् । यजमानमेव । एवोप । उप ह्यते । ह्यत उत्त-
 रस्याम् । उत्तरस्याम् देवयज्यायाम् । उत्तरस्यामित्युत—तरस्याम् । देवयज्यायामुपहृतः । देव-
 यज्यायामिति देव—यज्यायाम् । उपहृतो भूयसि । उपहृत इत्युप—हृतः । भूयसि हविष्करणे ।
 हविष्करण उपहृतः । हविष्करण इति हविः—करणे । उपहृतो दिव्ये । उपहृत इत्युप—हृतः ।
 दिव्ये धामन् । धामन्नुपहृतः । उपहृत इति । उपहृत इत्युप—हृतः । ॥ [४०] ॥ इत्याह । आह
 प्रजा । प्रजा वै । प्रजेति प्र—जा । वा उत्तरा । उत्तरा देवयज्या । उत्तरेत्युत—तरा । देवयज्या

प॒शवः॑ । दे॒वय॑ज्येति दे॒व—य॑ज्या । प॒शवो॑ भूयः॑ । भूयो॑ ह॒विष्कर॑णम् । ह॒विष्कर॑णं सु॒वर्गः॑ ।
 ह॒विष्कर॑णमिति ह॒विः—कर॑णम् । सु॒वर्गो॑ लो॒कः । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः—गः॑ । लो॒को दि॒व्यम् ।
 दि॒व्यम् धाम॑ । धामे॒दम् । इ॒दम॑सि । अ॒सीद॑म् । इ॒दम॑सि । अ॒सीति॑ । इत्ये॒व । ए॒व य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑
 प्रि॒यम् । प्रि॒यम् धाम॑ । धामो॒प । उप॑ ह॒यते । ह॒यते॑ वि॒श्वम् । वि॒श्वम॑स्य । अ॒स्य प्रि॒यम् । प्रि॒यमु॒-
 प॒हृत॑म् । उप॑हृतमिति । उप॑हृतमित्युप॑—हृत॑म् । इत्या॒ह । आ॒हाछ॑म्ब॒द्धारम् । अ॒छ॑म्ब॒द्धारमे॒व ।
 अ॒छ॑म्ब॒द्धारमित्य॑छ॑म्बट्—का॒रम् । ए॒वोप॑ । उप॑ ह॒यते । ह॒यत॑ इति॑ ह॒यते ॥ ॥ [४१] ॥

(आ॒ह धे॒नु रेतां॑ वर्धा॑नित्या॒ह धाम॑न्नुप॑हृत॑ श्रु॒त्स्त्रिंशच्च॑)

॥ ७ ॥

★

प॒शवो॑ वै । वा इ॒डा । इ॒डा स्व॒यम् । स्व॒यमा॑ । आ द॒त्ते । द॒त्ते का॒मम् । का॒ममे॒व । ए॒वात्म॑ना ।
 आ॒त्मना॑ प॒शूना॑म् । प॒शूना॑मा । आ द॒त्ते । द॒त्ते न । न हि । ह्य॒न्यः । अ॒न्यः का॒मम् । का॒मम्
 प॒शूना॑म् । प॒शूना॑म् प्र॒यच्छ॑ति । प्र॒यच्छ॑ति वा॒चः । प्र॒यच्छ॑तीति॑ प्र—यच्छ॑ति । वा॒चस्प॑तये ।
 प॒तये॑ त्वा । त्वा हु॒तम् । हु॒तम् प्र । प्रा॒श्ना॒मि । अ॒श्ना॒मीति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह वा॒चम् । वा॒चमे॒व ।
 ए॒व भा॒गधे॒येन॑ । भा॒गधे॒येन॑ प्री॒णाति॑ । भा॒गधे॒येनेति॑ भा॒ग—धे॒येन॑ । प्री॒णाति॑ स॒दसः॑ । स॒दस॑-
 स्प॒तये॑ । प॒तये॑ त्वा । त्वा हु॒तम् । हु॒तम् प्र । प्रा॒श्ना॒मि । अ॒श्ना॒मीति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह स्व॒गा-
 कृ॒त्यै । स्व॒गाकृ॑त्यै च॒तुर॒वत्त॑म् । स्व॒गाकृ॑त्या इति॑ स्व॒गा—कृ॒त्यै । च॒तुर॒वत्त॑म् भ॒वति॑ । च॒तु॒-
 र॒वत्त॑मिति॑ च॒तुः—अ॒वत्त॑म् । भ॒वति॑ ह॒विः । ह॒विर् वै । वै च॒तुर॒वत्त॑म् । च॒तुर॒वत्त॑म् प॒शवः॑ ।
 च॒तुर॒वत्त॑मिति॑ च॒तुः—अ॒वत्त॑म् । प॒शवश्च॑तुर॒वत्त॑म् । च॒तुर॒वत्त॑य्यत् । च॒तुर॒वत्त॑मिति॑ च॒तुः—
 अ॒वत्त॑म् । य॒द्धोता॑ । हो॒ता प्रा॒श्नी॒यात् । प्रा॒श्नी॒याद्धो॑ता । प्रा॒श्नी॒यादि॑ति॑ प्र—अ॒श्नी॒यात् ।
 हो॒ता ऽऽति॑म् ॥ [४२] ॥ आ॒र्ति॒मा । आ॒र्च्छेत् । ऋ॒च्छेद् यत् । य॒दग्नौ॑ । अ॒ग्नौ जु॒हुयात् ।
 जु॒हुयाद् रु॒द्राय॑ । रु॒द्राय॑ प॒शून् । प॒शून्पि॑ । अपि॑ द॒द्ध्यात् । द॒द्ध्याद्प॒शुः । अ॒प॒शुर् य॒ज॒मानः॑ ।
 य॒ज॒मानः॑ स्यात् । स्याद् वा॒चः । वा॒चस्प॑तये । प॒तये॑ त्वा । त्वा हु॒तम् । हु॒तम् प्र । प्रा॒श्ना॒मि ।
 अ॒श्ना॒मीति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह प॒रोर॑व॒म् । प॒रोर॑व॒मेव॑ । प॒रोर॑व॒मिति॑ प॒रः—अ॒र॒व॒म् । ए॒वैन॑त् ।
 ए॒नज॑ जु॒होति॑ । जु॒होति॑ स॒दसः॑ । स॒दस॑स्प॒तये॑ । प॒तये॑ त्वा । त्वा हु॒तम् । हु॒तम् प्र । प्रा॒श्ना॒मि ।
 अ॒श्ना॒मीति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह स्व॒गाकृ॑त्यै । स्व॒गाकृ॑त्यै प्र । स्व॒गाकृ॑त्या इति॑ स्व॒गा—कृ॒त्यै ।

प्राश्नन्ति । अश्नन्ति तीर्थे । तीर्थ एव । एव प्र । प्राश्नन्ति । अश्नन्ति दक्षिणाम् । दक्षिणाम् ददाति । ददाति तीर्थे । तीर्थ एव । एव दक्षिणाम् । दक्षिणाम् ददाति । ददाति वि । वि वै । वा एतत् । एतद् यज्ञम् । यज्ञम् छिन्दन्ति । ॥ [४३] ॥ छिन्दन्ति यत् । यन् मद्ध्यतः । मद्ध्यतः प्राश्नन्ति । प्राश्नन्त्यद्भिः । प्राश्नन्तीति प्र—अश्नन्ति । अद्भिर् मार्जयन्ते । अद्भिरित्यत्—भिः । मार्जयन्त आपः । आपो वै । वै सर्वाः । सर्वा देवताः । देवता देवताभिः । देवताभिरेव । एव यज्ञम् । यज्ञं सम् । सम् तन्वन्ति । तन्वन्ति देवाः । देवा वै । वै यज्ञात् । यज्ञाद् रुद्रम् । रुद्रमन्तः । अन्तरायन्न । आयन्थ सः । स यज्ञम् । यज्ञमविद्धत् । अविद्धत् तम् । तम् देवाः । देवा अभि । अभि सम् । समगच्छन्त । अगच्छन्त कल्पताम् । कल्पताम् नः । न इदम् । इदमिति । इति ते । तेऽब्रुवन्न । अब्रुवन्थ स्विष्टम् । स्विष्ट्वै । स्विष्टमिति सु—इष्टम् । वै नः । न इदम् । इदम् भविष्यति । भविष्यति यत् । यदिमम् । इमं राधयिष्यामः । राधयिष्याम इति । इति तत् । तथ स्विष्टकृतः । स्विष्टकृतः स्विष्टकृत्वम् । स्विष्टकृत इति स्विष्ट—कृतः । स्विष्टकृत्वम् तस्य । स्विष्टकृत्वमिति स्विष्टकृत्—त्वम् । तस्याविद्धम् । आविद्धम् निः । आविद्धमित्या—विद्धम् । निरकृन्तन्न । ॥ [४४] ॥ अकृन्तन्यवेन । यवेन सम्मितम् । सम्मितम् तस्मात् । सम्मितमिति सं—मितम् । तस्माद् यवमात्रम् । यवमात्रमव । यवमात्रमिति यव—मात्रम् । अव द्येत् । द्येद् यत् । यज् ज्यायः । ज्यायोऽवद्येत् । अवद्येद् रोपयेत् । अवद्येदित्यव—द्येत् । रोपयेत् तत् । तद् यज्ञस्य । यज्ञस्य यत् । यदुप । उप च । च स्तुणीयात् । स्तुणीयादभि । अभि च । च घारयेत् । घारयेदुभयतस्सङ्श्वायि । उभयतस्सङ्श्वायि कुर्यात् । उभयतस्सङ्श्वायीत्युभयतः—सङ्श्वायि । कुर्यादवदाय । अवदायाभि । अवदायेत्यव—दाय । अभि घारयति । घारयति द्विः । द्विः सम् । सं पद्यते । पद्यते द्विपात् । द्विपाद् यजमानः । द्विपादिति द्वि—पात् । यजमानः प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यत् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै । यत् तिर—श्रीनम् । तिरश्रीनमतिहरेत् । अतिहरेदनभिविद्धम् । अतिहरेदित्यति—हरेत् । अनभिविद्धय्यज्ञस्य । अनभिविद्धमित्यनभि—विद्धम् । यज्ञस्याभि । अभि विद्धयेत् । विद्धयेदग्रेण । अग्रेण परि । परि हरति । हरति तीर्थेन । तीर्थेनैव । एव परि । परि हरति । हरति तत् । तत् पूष्णे । पूष्णे परि । पर्यहरन्न । अहरन् तत् । तत् पूषा । ॥ [४५] ॥ पूषा प्राश्य । प्राश्य दतः । प्राश्येति

प्र—अश्य। दतोऽरुणत्। अरुणत् तस्मात्। तस्मात् पूषा। पूषा प्रपिष्टभागः। प्रपिष्टभागो ऽद-
 न्तकः। प्रपिष्टभाग इति प्रपिष्ट—भागः। अदन्तको हि। हि तम्। तम् देवाः। देवा अब्रुवन्।
 अब्रुवन् वि। वि वै। वा अयम्। अयमाद्धि। आद्ध्यप्राशित्रियः। अप्राशित्रियो वै। अप्राशित्रिय
 इत्यप्र—अशित्रियः। वा अयम्। अयमभूत्। अभूदिति। इति तत्। तद् बृहस्पतये। बृहस्पतये
 परि। पर्यहरन्। अहरन्थ सः। सौऽबिभेत्। अबिभेद् बृहस्पतिः। बृहस्पतिरित्थम्। इत्थंवाव।
 वाव स्यः। स्य आर्तिम्। आर्तिमा। आ ऽरिष्यति। अरिष्यतीति। इति सः। स एतम्। एतम्
 मन्त्रम्। मन्त्रमपश्यत्। अपश्यथ सूर्यस्य। सूर्यस्य त्वा। त्वा चरव्षुषा। चरव्षुषा प्रति। प्रति
 पश्यामि। पश्यामीति। इत्यब्रवीत्। अब्रवीन् न। न हि। हि सूर्यस्य। सूर्यस्य चरव्षुः। चरव्षुः
 किम्। ॥ [४६] ॥ किम् चन। चन हिनस्ति। हिनस्ति सः। सौऽबिभेत्। अबिभेत् प्रतिगृ-
 ह्णन्तम्। प्रतिगृह्णन्तम् मा। प्रतिगृह्णन्तमिति प्रति—गृह्णन्तम्। मा हि॒सिष्यति। हि॒सिष्य-
 तीति। इति देवस्य। देवस्य त्वा। त्वा सवितुः। सवितुः प्रसवे। प्रसवे ऽश्विनोः। प्रसव इति प्र—
 सवे। अश्विनोर् बाहुभ्याम्। बाहुभ्याम् पूष्णः। बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्याम्।
 हस्ताभ्याम् प्रति। प्रति गृह्णामि। गृह्णामीति। इत्यब्रवीत्। अब्रवीथ सवितृप्रसूतः। सवितृ-
 प्रसूत एव। सवितृप्रसूत इति सवितृ—प्रसूतः। एवैनत्। एनद् ब्रह्मणा। ब्रह्मणा देवताभिः।
 देवताभिः प्रति। प्रत्यगृह्णात्। अगृह्णाथ सः। सौऽबिभेत्। अबिभेत् प्राश्जन्तम्। प्राश्जन्तम्
 मा। प्राश्जन्तमिति प्र—अश्जन्तम्। मा हि॒सिष्यति। हि॒सिष्यतीति। इत्यग्नेः। अग्नेस्त्वा।
 त्वा ऽऽस्येन। आस्येन प्र। प्राश्जामि। अश्जामीति। इत्यब्रवीत्। अब्रवीन् न। न हि। ह्यग्नेः।
 अग्नेरास्यम्। आस्यम् किम्। किम् चन। चन हिनस्ति। हिनस्ति सः। सौऽबिभेत्। अबिभेत्
 प्राशितम्। ॥ [४७] ॥ प्राशितम् मा। प्राशितमिति प्र—अशितम्। मा हि॒सिष्यति। हि॒सि-
 ष्यतीति। इति ब्राह्मणस्य। ब्राह्मणस्योदरेण। उदरेणेति। इत्यब्रवीत्। अब्रवीन् न। न हि। हि
 ब्राह्मणस्य। ब्राह्मणस्योदरम्। उदरम् किम्। किम् चन। चन हिनस्ति। हिनस्ति बृहस्पतैः। बृह-
 स्पतेर् ब्रह्मणा। ब्रह्मणेति। इति सः। स हि। हि ब्रह्मिष्ठः। ब्रह्मिष्ठो ऽप। अप वै। वा एतस्मात्।
 एतस्मात् प्राणाः। प्राणाः क्रामन्ति। प्राणा इति प्र—अनाः। क्रामन्ति यः। यः प्राशित्रम्।
 प्राशित्रम् प्राश्जाति। प्राशित्रमिति प्र—अशित्रम्। प्राश्जात्यद्भिः। प्राश्जातीति प्र—अश्जाति।

अ॒द्भिर् मा॑र्जयित्वा । अ॒द्भिरित्य॑त्—भिः । मा॑र्जयित्वा प्रा॒णान् । प्रा॒णान्थ॑ सम् । प्रा॒णानिति॑ प्र—
अ॒नान् । सं मृ॑शते । मृ॒शतेऽमृ॑तम् । अ॒मृत॑वै । वै प्रा॒णाः । प्रा॒णा अ॒मृत॑म् । प्रा॒णा इति॑ प्र—
अ॒नाः । अ॒मृत॑मापः । आपः प्रा॒णान् । प्रा॒णाने॒व । प्रा॒णानिति॑ प्र—अ॒नान् । ए॒व य॑थास्था॒नम् ।
य॑थास्था॒नमुप॑ । य॑थास्था॒नमिति॑ यथा—स्था॒नम् । उप॑ ह॒यते । ह॒यत॑ इति॑ ह॒यते ॥ ॥ [४८] ॥

(प्रा॒श्नीया॒द्धोता॑ य॒ज्ञं नि र॑हरन्त च॒ख्षु रा॒स्यं किञ्च॑न हि॒नस्ति॑ सौ॒डभि॑ चतु॒श्चत्वारि॑शच्च)

॥ ८ ॥

★

अ॒ग्नी॒ध आ । अ॒ग्नी॒ध इत्य॑ग्नि—इधे॑ । आ द॑धाति । द॒धात्य॑ग्निमु॒खान् । अ॒ग्निमु॒खाने॒व । अ॒ग्नि—
मु॒खानित्य॑ग्नि—मु॒खान् । ए॒वर्तून् । ऋ॒तून् प्री॑णाति । प्री॒णाति॑ स॒मिध॑म् । स॒मिध॑मा । स॒मिध—
मिति॑ सं—इध॑म् । आ द॑धाति । द॒धात्यु॒त्तरा॑साम् । उ॒त्तरा॑सामाहु॒तीनाम् । उ॒त्तरा॑सामित्यु॒त्—
तरा॑साम् । आहु॒तीनाम् प्र॑तिष्ठित्यै । आहु॒तीना॒मित्या—हु॒तीनाम् । प्र॑तिष्ठित्या॒ अथो॑ । प्र॑तिष्ठित्या॒
इति॑ प्र॑ति—स्थित्यै । अथो॑ स॒मिद॑वति । अथो॑ इत्यथो॑ । स॒मिद॑वत्ये॒व । स॒मिद॑वतीति॑ स॒मित्—
वति॑ । ए॒व जु॑होति । जु॒होति॑ प॒रिधी॑न् । प॒रिधी॑न्थ॑ सम् । प॒रिधी॑निति॑ प॒रि—धी॑न् । सम् मा॑र्ष्टि ।
मा॑र्ष्टि पु॒नाति॑ । पु॒नात्ये॒व । ए॒वैनान् । ए॒नान्थ॑ स॒कृत्स॑कृत् । स॒कृत्स॑कृत् सम् । स॒कृत्स॑कृदिति॑
स॒कृत्—स॒कृत् । सम् मा॑र्ष्टि । मा॑र्ष्टि प॒राङ् । प॒राङि॒व । इ॒व हि । ह्ये॑तर॒हि । ए॒तर॒हि य॒ज्ञः । य॒ज्ञ—
श्चतुः॑ । च॒तुः सम् । सं प॑द्यते । प॒द्यते॑ चतु॒ष्पादः॑ । चतु॒ष्पादः॑ प॒शवः॑ । चतु॒ष्टाद॑ इति॑ च॒तुः—
पा॒दः । प॒शवः॑ प॒शून् । प॒शूने॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्धे ब्र॑ह्मन् । ब्र॒ह्मन् प्र॑ । प्र स्था॑स्यामः ।
स्था॑स्याम॒ इति॑ । इत्या॑ह । आ॒हात्र॑ । अ॒त्र वै । वा ए॒तर॒हि । ए॒तर॒हि य॒ज्ञः । य॒ज्ञः श्रि॑तः । श्रि॒तो
य॒त्र ॥ [४९] ॥ य॒त्र ब्र॑ह्मा । ब्र॒ह्मा य॒त्र । य॒त्रैव॑ । ए॒व य॒ज्ञः । य॒ज्ञः श्रि॑तः । श्रि॒तस्त॑तः । त॑त॒
ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नमा॑ । आ र॑भते । र॒भते॑ यत् । य॒द्धस्ते॑न । ह॒स्तेन॑ प्र॒मीवे॑त् । प्र॒मीवे॑द् वे॒पनः॑ ।
प्र॒मीवे॑दिति॑ प्र—मी॒वेत् । वे॒पनः॑ स्या॑त् । स्या॒द् यत् । य॒च्छी॒रुष्णा॑ । शी॒रुष्णा॑ शी॒रुष्कि॑मान् ।
शी॒रुष्कि॑मान्थ॑ स्या॑त् । शी॒रुष्कि॑मानिति॑ शी॒रुष्कि॑—मान् । स्या॒द् यत् । यत् तू॒ष्णीम् । तू॒ष्णी—
मासी॑त । आसी॒तास॑म्प्र॒त्तः । अ॒सम्प्र॑त्तो य॒ज्ञः । अ॒सम्प्र॑त्त॒ इत्य॑सम्—प्र॒त्तः । य॒ज्ञः स्या॑त् । स्या॒त्
प्र॑ । प्र तिष्ठ॑ । तिष्ठे॑ति । इत्ये॒व । ए॒व ब्रू॑यात् । ब्रू॒याद् वा॒चि । वा॒चि वै । वै य॒ज्ञः । य॒ज्ञः श्रि॑तः ।
श्रि॒तो य॒त्र । य॒त्रैव॑ । ए॒व य॒ज्ञः । य॒ज्ञः श्रि॑तः । श्रि॒तस्त॑तः । त॑त॒ ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॑ सम् । सम्

प्र। प्र यच्छति। यच्छति देव। देव सवितः। सवितरेतत्। एतत् ते। ते प्र। प्राह। ॥ [५०] ॥
 आहेति। इत्याह। आह प्रसूत्यै। प्रसूत्यै बृहस्पतिः। प्रसूत्या इति प्र—सूत्यै। बृहस्पतिर्
 ब्रह्मा। ब्रह्मेति। इत्याह। आह सः। स हि। हि ब्रह्मिष्ठः। ब्रह्मिष्ठः सः। स यज्ञम्। यज्ञम्
 पाहि। पाहि सः। स यज्ञपतिम्। यज्ञपतिम् पाहि। यज्ञपतिमिति यज्ञ—पतिम्। पाहि सः।
 स माम्। माम् पाहि। पाहीति। इत्याह। आह यज्ञाय। यज्ञाय यजमानाय। यजमानायात्मने।
 आत्मने तेभ्यः। तेभ्य एव। एवाशिषम्। आशिषमा। आशिषमित्या—शिषम्। आ शास्ते।
 शास्तेऽनात्यै। अनात्यै आश्राव्य। आश्राव्याह। आश्राव्येत्या—श्राव्य। आह देवान्। देवा-
 न्यज। यजेति। इति ब्रह्मवादिनः। ब्रह्मवादिनो वदन्ति। ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः।
 वदन्तीष्टाः। इष्टा देवताः। देवता अथ। अथ कतमे। कतमे एते। एते देवाः। देवा इति।
 इति छन्दांसि। छन्दांसीति। इति ब्रूयात्। ब्रूयाद् गायत्रीम्। गायत्रीम् त्रिष्टुभम्। त्रिष्टुभम्
 जगतीम्। ॥ [५१] ॥ जगतीमिति। इत्यथो। अथो खलु। अथो इत्यथो। खल्वाहुः। आहुर्
 ब्राह्मणाः। ब्राह्मणा वै। वै छन्दांसि। छन्दांसीति। इति तान्। तानेव। एव तत्। तद् यजति।
 यजति देवानाम्। देवानाव्यै। वा इष्टाः। इष्टा देवताः। देवता आसन्न। आसन्नथ। अथाग्निः।
 अग्निर् न। नोत्। उदज्वलत्। अज्वलत् तम्। तम् देवाः। देवा आहुतीभिः। आहुतीभिरनूया-
 जेषु। आहुतीभिरित्याहुति—भिः। अनूयाजेष्वनु। अनूयाजेष्वित्यनु—याजेषु। अन्वविन्दन्न।
 अविन्दन्नयत्। यदनूयाजान्। अनूयाजानयजति। अनूयाजानित्यनु—याजान्। यजत्यग्निम्।
 अग्निमेव। एव तत्। तथ सम्। समिन्धे। इन्ध एतद्दुः। एतद्दुर् वै। वै नाम। नामासुरः। आसुर
 आसीत्। आसीत् सः। स एतरहि। एतरहि यज्ञस्य। यज्ञस्याशिषम्। आशिषमवृङ्क्त। आशि-
 षमित्या—शिषम्। अवृङ्क्त यत्। यद् ब्रूयात्। ब्रूयादेतत्। एतद्दुः। ॥ [५२] ॥ उ द्यावापृ-
 थिवी। द्यावापृथिवी भद्रम्। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। भद्रमभूत्। अभूदिति। इत्ये-
 तद्दुम्। एतद्दुमेव। एवासुरम्। आसुरयज्ञस्य। यज्ञस्याशिषम्। आशिषम् गमयेत्। आशि-
 षमित्या—शिषम्। गमयेदिदम्। इदम् द्यावापृथिवी। द्यावापृथिवी भद्रम्। द्यावापृथिवी इति
 द्यावा—पृथिवी। भद्रमभूत्। अभूदिति। इत्येव। एव ब्रूयात्। ब्रूयाद् यजमानम्। यजमानमेव।
 एव यज्ञस्य। यज्ञस्याशिषम्। आशिषम् गमयति। आशिषमित्या—शिषम्। गमयत्यादर्धम्।

आदर्ध्मं सूक्तवाकम् । सूक्तवाकमुत । सूक्तवाकमिति सूक्त—वाकम् । उत नमोवाकम् । नमोवाकमिति । नमोवाकमिति नमः—वाकम् । इत्याह । आहेदम् । इदमराथस्म । अराथस्मेति । इति वाव । वावैतत् । एतदाह । आहोपश्रितः । उपश्रितो दिवः । उपश्रित इत्युप—श्रितः । दिवः पृथिव्योः । पृथिव्योरिति । इत्याह । आह द्यावापृथिव्योः । द्यावापृथिव्योर्हि । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा—पृथिव्योः । हि यज्ञः । यज्ञ उपश्रितः । उपश्रित ओमन्वती । उपश्रित इत्युप—श्रितः । ओमन्वती ते । ओमन्वती इत्योमन्—वती । तेऽस्मिन्न । अस्मिन्नयज्ञे । यज्ञे यजमान । यजमान द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी स्ताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । ॥ [५३] ॥ स्तामिति । इत्याह । आहाशिषम् । आशिषमेव । आशिषमित्या—शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्ते यत् । यद् ब्रूयात् । ब्रूयात् सूपावसाना । सूपावसाना च । सूपावसानेति सु—उपावसाना । च स्वद्धवसाना । स्वद्धवसाना च । स्वद्धवसानेति सु—अद्धवसाना । चेति । इति प्रमायुकः । प्रमायुको यजमानः । प्रमायुक इति प्र—मायुकः । यजमानः स्यात् । स्याद् यदा । यदा हि । हि प्रमीयते । प्रमीयते ऽथ । प्रमीयत इति प्र—मीयते । अथेमाम् । इमामुपावस्यति । उपावस्यति सूपचरणा । उपावस्यतीत्युप—अवस्यति । सूपचरणा च । सूपचरणेति सु—उपचरणा । च स्वधिचरणा । स्वधिचरणा च । स्वधिचरणेति सु—अधिचरणा । चेति । इत्येव । एव ब्रूयात् । ब्रूयाद् वरीयसीम् । वरीयसीमेव । एवास्मै । अस्मै गव्यूतिम् । गव्यूतिमा । आ शास्ते । शास्ते न । न प्रमायुकः । प्रमायुको भवति । प्रमायुक इति प्र—मायुकः । भवति तयोः । तयोरविदि । आविद्यग्निः । आविदीत्या—विदि । अग्निरिदम् । इदं हविः । हविरजुषत । अजुषतेति । इत्याह । आह याः । या अयाख्बम् । अयाख्बम् देवताः । ॥ [५४] ॥ देवतास्ताः । ता अरीरधाम । अरीरधामेति । इति वाव । वावैतत् । एतदाह । आह यत् । यन् न । न निर्दिशेत् । निर्दिशेत् प्रतिवेशम् । निर्दिशेदिति निः—दिशेत् । प्रतिवेशय्यज्ञस्य । प्रतिवेशमिति प्रति—वेशम् । यज्ञस्याशीः । आशीर् गच्छेत् । आशीरित्या—शीः । गच्छेदा । आ शास्ते । शास्तेऽयम् । अयय्यजमानः । यजमानोऽसौ । असाविति । इत्याह । आह निर्दिश्य । निर्दिश्यैव । निर्दिश्येति निः—दिश्य । एवैनम् । एनं सुवर्गम् । सुवर्गल्लोकम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकम् गमयति । गमयत्यायुः । आयुरा । आ शास्ते । शास्ते सुप्रजास्त्वम् । सुप्रजा-

स्त्वमा । सुप्रजास्त्वमिति सुप्रजाः—त्वम् । आ शास्ते । शास्त इति । इत्याह । आहाशिषम् ।
 आशिषमेव । आशिषमित्या—शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्ते सजातवनस्याम् ।
 सजातवनस्यामा । सजातवनस्यामिति सजात—वनस्याम् । आ शास्ते । शास्त इति । इत्याह ।
 आह प्राणाः । प्राणा वै । प्राणा इति प्र—अनाः । वै सजाताः । सजाताः प्राणान् । सजाता इति
 स—जाताः । प्राणानेव । प्राणानिति प्र—अनान् । एव न । ॥ [५५] ॥ नान्तः । अन्तरेति । एति
 तत् । तदग्निः । अग्निर् देवः । देवो देवेभ्यः । देवेभ्यो वनते । वनते वयम् । वयमग्नेः । अग्नेर्
 मानुषाः । मानुषा इति । इत्याह । आहाग्निः । अग्निर् देवेभ्यः । देवेभ्यो वनुते । वनुते वयम् ।
 वयम् मनुष्येभ्यः । मनुष्येभ्य इति । इति वाव । वावैतत् । एतदाह । आहेह । इह गतिः । गतिर्
 वामस्य । वामस्येदम् । इदम् च । च नमः । नमो देवेभ्यः । देवेभ्य इति । इत्याह । आह याः ।
 याश्च । चैव । एव देवताः । देवता यजति । यजति याः । याश्च । च न । न ताभ्यः । ताभ्य
 एव । एवोभ्येभ्यः । उभ्येभ्यो नमः । नमस्करोति । करोत्यात्मनः । आत्मनोऽनात्यै । अनात्या
 इत्यनात्यै ॥ ॥ [५६] ॥

(श्रितः ते प्र त्रिष्टुभ मेतद् द्यावापृथिवी या अयाख्म प्राणानेव षड्वत्वारिंशच्च)

॥ ९ ॥

★

देवा वै । वै यज्ञस्य । यज्ञस्य स्वगाकर्तारम् । स्वगाकर्तारम् न । स्वगाकर्तारमिति स्वगा—
 कर्तारम् । नाविन्दन्न । अविन्दन् ते । ते शय्युम् । शय्युम् बारहस्पत्यम् । शय्युमिति शं—युम् ।
 बारहस्पत्यमब्रुवन्न । अब्रुवन्निमम् । इमम् नः । नो यज्ञम् । यज्ञं स्वगा । स्वगा कुरु । स्वगेति
 स्व—गा । कुर्विति । इति सः । सोऽब्रवीत् । अब्रवीद् वरम् । वरं वृणै । वृणै यत् । यदेव । एवाब्रा—
 ह्मणोक्तः । अब्राह्मणोक्तोऽश्रद्धानः । अब्राह्मणोक्त इत्यब्राह्मण—उक्तः । अश्रद्धानो यजातै ।
 अश्रद्धान इत्यश्रत्—दधानः । यजातै सा । सा मे । मे यज्ञस्य । यज्ञस्याशीः । आशीरसत् ।
 आशीरित्या—शीः । असदिति । इति तस्मात् । तस्माद् यत् । यदब्राह्मणोक्तः । अब्राह्मणोक्तोऽश्र-
 दधानः । अब्राह्मणोक्त इत्यब्राह्मण—उक्तः । अश्रद्धानो यजते । अश्रद्धान इत्यश्रत्—दधानः ।
 यजते शय्युम् । शय्युमेव । शय्युमिति शम्—युम् । एव तस्य । तस्य बारहस्पत्यम् । बारहस्प-
 त्ययज्ञस्य । यज्ञस्याशीः । आशीर् गच्छति । आशीरित्या—शीः । गच्छत्येतत् । एतन् मम ।

ममेति॑ । इत्य॑ब्रवीत् । अ॒ब्रवीत् किम् । किम् मे॑ । मे प्र॒जायाः । प्र॒जाया इति॑ । प्र॒जाया इति॑ प्र—
जायाः । ॥ [५७] ॥ इति॑ यः । योऽप॒गुरातै॑ । अ॒प॒गुरातै॑ श॒तेन॑ । अ॒प॒गुराता॑ इत्य॑प—गुरातै॑ ।
श॒तेन॑ यातयात् । या॒तया॑द् यः । यो नि॒हनत् । नि॒हन॑त् स॒हस्रे॑ण । नि॒हन॑दिति॑ नि—हनत् । स॒ह—
स्रे॑ण यातयात् । या॒तया॑द् यः । यो लोहि॑तम् । लोहि॑तम् क॒रवत् । क॒रव॑द् याव॑तः । याव॑तः
प्र॒स्कद्य॑ । प्र॒स्कद्य॑ पा॒शून् । प्र॒स्कद्येति॑ प्र—स्कद्य॑ । पा॒शून् स॒ङ्गृह्णा॑त् । स॒ङ्गृह्णा॑त् ताव॑तः ।
स॒ङ्गृह्णा॑दिति॑ सं—गृह्णात् । ताव॑तः स॒व्व॒थ्स॒रान् । स॒व्व॒थ्स॒रान् पि॒तृलो॒कम् । स॒व्व॒थ्स॒रानिति॑
सं—व॒थ्स॒रान् । पि॒तृलो॒कम् न । पि॒तृलो॒कमिति॑ पि॒तृ—लो॒कम् । न प्र । प्र जा॑नात् । जा॒ना॒दिति॑ ।
इति॑ तस्मा॑त् । तस्मा॑द् ब्राह्म॑णाय॒ । ब्राह्म॑णाय॒ न । नाप॑ । अप॑ गुरेत । गुरेत॒ न । न नि॑ । नि
ह॑न्यात् । ह॒न्यान् न । न लोहि॑तम् । लोहि॑तम् कुर्यात् । कुर्या॑देताव॑ता । ए॒ताव॑ता ह । है॒नसा॑ ।
ए॒नसा॑ भवति । भ॒वति॑ तत् । तच्छ॑य्योः । श॒य्योरा॑ । श॒य्योरिति॑ शं—योः । आ वृ॑णीमहे । वृ॒णीम॒ह
इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒व तत् । तथ॑ स्व॒गा । स्व॒गा क॑रोति । स्व॒गेति॑ स्व—
गा । क॑रोति॒ तत् । तच्छ॑य्योः । ॥ [५८] ॥ श॒य्योरा॑ । श॒य्योरिति॑ शम्—योः । आ वृ॑णीमहे ।
वृ॒णीम॒ह इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह श॒य्युम् । श॒य्युमे॒व । श॒य्युमिति॑ शम्—युम् । ए॒व बा॑रूहस्प॒त्यम् ।
बा॑रूहस्प॒त्यम् भा॒गधे॒येन॑ । भा॒गधे॒येन॑ सम् । भा॒गधे॒येनेति॑ भा॒ग—धे॒येन॑ । स॒म॒र्द्धय॑ति । अ॒र्द्धय॑ति
गा॒तुम् । गा॒तुय्य॑ज्ञाय॒ । य॒ज्ञाय॑ गा॒तुम् । गा॒तुय्य॑ज्ञप॑तये । य॒ज्ञप॑तय॒ इति॑ । य॒ज्ञप॑तय॒ इति॑ य॒ज्ञ—
प॑तये । इत्या॑ह । आ॒ह शि॒षम् । शि॒षमे॒व । आ॒शिष॑मित्या॑—शिष॑म् । ए॒वैता॑म् । ए॒तामा॑ । आ
शा॑स्ते । शा॑स्ते सोम॑म् । सोम॑य्यजति । य॒जति॑ रे॒तः । रे॒त ए॒व । ए॒व तत् । तद् द॑धाति । द॒धाति॑
त्व॒ष्टार॑म् । त्व॒ष्टार॑य्यजति । य॒जति॑ रे॒तः । रे॒त ए॒व । ए॒व हि॑तम् । हि॑तम् त्व॒ष्टा । त्व॒ष्टा रू॒पाणि॑ ।
रू॒पाणि॑ वि । वि क॑रोति । क॑रोति दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् प॒त्नीः । प॒त्नीर् य॑जति । य॒जति॑ मि॒थुन॑त्वाय॒ ।
मि॒थुन॑त्वाया॒ग्निम् । मि॒थुन॑त्वायेति॑ मि॒थुन॑—त्वाय॒ । अ॒ग्निम् गृ॒हप॑तिम् । गृ॒हप॑ति॒य्यज॑ति । गृ॒हप॑—
ति॒मिति॑ गृ॒ह—प॑तिम् । य॒जति॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्यै जा॒मि । प्र॒तिष्ठि॑त्या॒ इति॑ प्र॒ति—स्थि॑त्यै ।
जा॒मि वै । वा ए॒तत् । ए॒तद् य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ क्रिय॑ते । क्रि॒यते॑ यत् । ॥ [५९] ॥ यदा॒ज्ये॑न ।
आ॒ज्ये॑न प्रया॒जाः । प्रया॒जा इ॒ज्यन्ते॑ । प्रया॒जा इति॑ प्र—या॒जाः । इ॒ज्यन्त॑ आ॒ज्ये॑न । आ॒ज्ये॑न प॒त्नी—
स॒य्या॒जाः । प॒त्नीस॒य्या॒जा ऋ॒चम् । प॒त्नीस॒य्या॒जा इति॑ प॒त्नी—स॒य्या॒जाः । ऋ॒चम॑नूच्य॒ । अ॒नूच्य॑

पत्नीसय्याजानाम् । अनूच्येत्यनु—उच्य । पत्नीसय्याजानामृचा । पत्नीसय्याजानामिति पत्नी—
सय्याजानाम् । ऋचा यजति । यजत्यजामित्वाय । अजामित्वायाथौ । अजामित्वायेत्यजामि—
त्वाय । अथौ मिथुनत्वाय । अथो इत्यथौ । मिथुनत्वाय पङ्क्तिप्रायणः । मिथुनत्वायेति मिथुन—
त्वाय । पङ्क्तिप्रायणो वै । पङ्क्तिप्रायण इति पङ्क्ति—प्रायणः । वै यज्ञः । यज्ञः पङ्क्त्युदयनः ।
पङ्क्त्युदयनः पञ्च । पङ्क्त्युदयन इति पङ्क्ति—उदयनः । पञ्च प्रयाजाः । प्रयाजा इज्यन्ते ।
प्रयाजा इति प्र—याजाः । इज्यन्ते चत्वारः । चत्वारः पत्नीसय्याजाः । पत्नीसय्याजाः समिष्ट-
यजुः । पत्नीसय्याजा इति पत्नी—सय्याजाः । समिष्टयजुः पञ्चमम् । समिष्टयजुरिति समिष्ट—
यजुः । पञ्चमम् पङ्क्तिम् । पङ्क्तिमेव । एवानु । अनु प्रयन्ति । प्रयन्ति पङ्क्तिम् । प्रयन्तीति
प्र—यन्ति । पङ्क्तिमनु । अनूत् । उद् यन्ति । यन्तीति यन्ति ॥ ॥ [६०] ॥

(प्रजायाः करोति तत् क्रियते त्रयस्त्रिंशच्च)

॥ १० ॥

★

युख्ष्वा हि । हि देवहूतमान् । देवहूतमा५ अश्वान् । देवहूतमानिति देव—हूतमान् । अश्वान्
अग्ने । अग्ने रथीः । रथीरिव । इवेतीव ॥ नि होता । होता पूर्यः । पूर्यः सदः । सद इति सदः ॥
उत नः । नो देव । देव देवान् । देवा५ अच्छ । अच्छा वोचः । वोचो विदुष्टरः । विदुष्टर इति विदुः—
तरः ॥ श्रद् विश्वा । विश्वा वार्या । वार्या कृधि । कृधीति कृधि ॥ त्व५ ह । ह यत् । यद् यविष्ठय ।
यविष्ठय सहसः । सहसः सूनो । सूनवाहुत । आहुतेत्या—हुत ॥ ऋतावा यज्ञियः । ऋतावेत्यृत—
वा । यज्ञियो भुवः । भुव इति भुवः ॥ अयमग्निः । अग्निः सहस्रिणः । सहस्रिणो वाजस्य ।
वाजस्य शतिनः । शतिनस्पतिः । पतिरिति पतिः ॥ मूर्द्धा कविः । कवी रयीणाम् । रयीणा-
मिति रयीणाम् ॥ तम् नेमिम् । नेमिमृभवः । ऋभवो यथा । यथा । आ नमस्व । नमस्व सह-
तिभिः । सहतिभिरिति सहति—भिः ॥ नेदीयो यज्ञम् । यज्ञमङ्गिरः । ॥ [६१] ॥ अङ्गिर
इत्याङ्गिरः ॥ तस्मै नूनम् । नूनमभिद्यवे । अभिद्यवे वाचा । अभिद्यव इत्यभि—द्यवे । वाचा
विरूप । विरूप नित्यया । विरूपेति वि—रूप । नित्ययेति नित्यया ॥ वृष्णे चोदस्व । चोदस्व
सुष्टुतिम् । सुष्टुतिमिति सु—स्तुतिम् ॥ कम् । उ स्वि । स्विदस्य । अस्य सेनया । सेनयाऽग्नेः ।
अग्नेर् अपाकचरुषसः । अपाकचरुषस इत्यपाक—चरुषसः ॥ पणिम् गोषु । गोषु स्तरामहे ।

स्त॒राम॑ह इति॑ स्तराम॑हे ॥ मा नः॑ । नो दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑व्वि॒शः । वि॒शः प्र॒स्नातीः॑ । प्र॒स्नाती॑रिव ।
 प्र॒स्नाती॑रिति॑ प्र—स्ना॒तीः । इ॒वो॒स्त्राः । उ॒स्त्रा इत्यु॒स्त्राः ॥ कु॒शम् न । न हा॑सुः । हा॒सुर॒घ्नियाः॑ ।
 अ॒घ्निया॑ इत्य॒घ्नियाः॑ ॥ मा नः॑ । नः स॒मस्य॑ । स॒मस्य॑ दू॒ढ्यः । दू॒ढ्यः परि॒द्वेष॑सः । परि॒द्वेष॑सो
 अ॒ह॒तिः । परि॒द्वेष॑स इति॑ परि—द्वेष॑सः । अ॒ह॒तिरित्य॒ह॒तिः ॥ ऊ॒र्मिर् न । न ना॑वम् । ना॒वमा ।
 आ व॑धीत् । व॒धी॒दिति॑ वधीत् ॥ नम॑स्ते । ते अ॒ग्ने । अ॒ग्न ओज॑से । ओज॑से गृण॑न्ति । गृण॑न्ति देव ।
 दे॒व कृ॑ष्टयः । कृ॑ष्टय इति॑ कृ॑ष्टयः ॥ अ॒मैर॑मि॒त्रम् ॥ [६२] ॥ अ॒मि॒त्रम॑र्दय । अ॒र्दये॑त्य॒र्दय ॥
 कु॒विथ॑ सु । सु नः॑ । नो ग॒वि॒ष्टये॑ । ग॒वि॒ष्टये॑ऽग्ने । ग॒वि॒ष्टय॑ इति॑ गो—इ॒ष्टये॑ । अ॒ग्ने स॒व्वि॒षिषः॑ ।
 स॒व्वि॒षिषो॑ र॒यिम् । स॒व्वि॒षिष॑ इति॑ सं—वे॒षिषः॑ । र॒यिमि॑ति॒ र॒यिम् ॥ उ॒रुकृ॑दुरु । उ॒रुकृ॑दित्यु॒रु—
 कृ॒त् । उ॒रु णः॑ । न॒स्कृ॒धि । कृ॒धी॒ति कृ॒धि ॥ मा नः॑ । नो अ॒स्मिन्न॑ । अ॒स्मिन् म॑हा॒धने॑ । म॒हा॒धने॑
 परा॑ । म॒हा॒धन॑ इति॑ म॒हा—ध॒ने । परा॑ वर्क । वर्ग॑ भा॒रभृ॑त् । भा॒रभृ॑द् यथा । भा॒रभृ॑दिति॑ भा॒र—
 भृ॒त् । य॒थेति॑ यथा ॥ स॒व्वर्ग॑स्य॒ सम् । स॒व्वर्ग॑मिति॑ सं—वर्ग॑म् । स॒स्य॑ र॒यिम् । र॒यिम् ज॑य । ज॒येति॑
 ज॒य ॥ अ॒न्यम॑स्मत् । अ॒स्मद् भि॒यै । भि॒या इ॒यम् । इ॒यम॑ग्ने । अ॒ग्ने सि॒षक्तु॑ । सि॒षक्तु॑ दु॒च्छुना॑ ।
 दु॒च्छुने॑ति॒ दु॒च्छुना॑ ॥ व॒र्द्धा नः॑ । नो अ॒मव॑त् । अ॒मव॑च्छ॒वः । अ॒मव॑दित्य॒म—व॑त् । श॒व इति॑
 श॒वः ॥ य॒स्याजु॑षत् । अ॒जुष॑न् न॒मस्वि॑नः । न॒मस्वि॑नः श॒मीम् । श॒मीम॑र्दु॒र्मख॑स्य । अ॒र्दु॒र्मख॑स्य
 वा । अ॒र्दु॒र्मख॑स्येत्य॒र्दुः—म॒खस्य॑ । वेति॑ वा ॥ तम् घ॑ । घेत् । इ॒दग्निः॑ । अ॒ग्निर् वृ॒धा । वृ॒धा ऽव॑ति ।
 अ॒वती॑त्य॒वति ॥ पर॑स्या॒ अधि॑ । अधि॑ स॒व्वतः॑ । [६३] ॥ स॒व्वतो॑ ऽव॒रान् । स॒व्वत॑ इति॑ सं—
 व॑तः । अ॒वरा॑स्य॒ अभि॑ । अ॒भ्या । आ त॑र । त॒रेति॑ तर ॥ य॒त्राह॑म् । अ॒हम॑स्मि । अ॒स्मि ता॑न् । ता॒स्य॑
 अ॒व । अ॒वेत्य॑व ॥ वि॒द्वा हि॑ । हि ते॑ । ते पु॒रा । पु॒रा व॒यम् । व॒यम॑ग्ने । अ॒ग्ने पि॒तुः । पि॒तुर् यथा॑ । यथा
 ऽव॑सः । अ॒वस॑ इत्य॒वसः ॥ अ॒घा ते॑ । ते सु॒म्नम् । सु॒म्नमी॑महे । ई॒मह॑ इती॑महे ॥ य उ॒ग्रः । उ॒ग्र
 ई॒व । इ॒व श॒र्यहा॑ । श॒र्यहा॑ ति॒ग्मशृ॑ङ्गः । श॒र्यहे॑ति॒ शर्य॑—हा । ति॒ग्मशृ॑ङ्गो न । ति॒ग्मशृ॑ङ्ग इति॑
 ति॒ग्म—शृ॑ङ्गः । न व॒स॒संगः॑ । व॒स॒संग॑ इति॑ व॒स॒संगः॑ ॥ अ॒ग्ने पु॑रः । पु॒रो रू॒रोजि॑थ । रू॒रोजि॑थेति॑
 रू॒रोजि॑थ ॥ स॒खायः॑ सम् । स॒व्वः । वः स॒व्व्यञ्च॑म् । स॒व्व्यञ्च॑मि॒षम् । इ॒षः स्तो॑मम् । स्तो॑मम् च ।
 चा॒ग्नये॑ । अ॒ग्नय॑ इत्य॒ग्नये॑ ॥ व॒र्षि॒ष्ठाय॑ खि॒प्तीना॑म् । खि॒प्तीना॑मूर्जः । ऊ॒र्जो न॑ग्ने । न॒ग्ने स॑ह॒स्वते॑ ।
 स॑ह॒स्वत॑ इति॑ स॑ह॒स्वते॑ ॥ स॒स्य॑मि॒त् । स॒स्य॑मिति॑ सं—स॒म् । इ॒द् यु॒वसे॑ । यु॒वसे॑ वृ॒षन्न॑ । वृ॒षन्न॑ग्ने ।

अग्ने विश्वानि । विश्वान्यर्यः । अर्य आ । एत्या ॥ इडस्पदे । पदे सम् । समिद्ध्यसे । इद्ध्यसे सः ।
स नः । नो वसूनि । वसूत्या । आ भर । भरेति भर ॥ प्रजापते सः । प्रजापत इति प्रजा—पते ।
स वेद । वेद सोमापूषणा । सोमापूषणेमौ । सोमापूषणेति सोमा—पूषणा । इमौ देवौ । देवाविति
देवौ ॥ ॥ [६४] ॥

(यज्ञ ममै रधि वृष नेकान्न विश्वतिश्च)

॥ ११ ॥

उशन्तस्त्वा । त्वा हवामहे । हवामह उशन्तः । उशन्तः सम् । समिधीमहि । इधीमहीती-
धीमहि ॥ उशन्नुशतः । उशत आ । आ वह । वह पितृन् । पितृन् हविषे । हविषे अत्तवे । अत्तव
इत्यत्तवे ॥ त्वं सोम । सोम प्रचिकितः । प्रचिकितो मनीषा । प्रचिकित इति प्र—चिकितः ।
मनीषा त्वम् । त्वं रजिष्ठम् । रजिष्ठमनु । अनु नेषि । नेषि पन्थाम् । पन्थामिति पन्थाम् ॥
तव प्रणीती । प्रणीती पितरः । प्रणीतीति प्र—नीती । पितरौ नः । न इन्द्रो । इन्द्रो देवेषु । इन्द्रो
इतीन्द्रो । देवेषु रत्नम् । रत्नमभजन्त । अभजन्त धीराः । धीरा इति धीराः ॥ त्वया हि । हि नः ।
नः पितरः । पितरः सोम । सोम पूर्वे । पूर्वे कर्माणि । कर्माणि चक्रुः । चक्रुः पवमान । पवमान
धीराः । धीरा इति धीराः ॥ वन्वन्नवातः । अवातः परिधीन् । परिधींश्चरप । परिधीनिति परि—
धीन् । अपोर्णु । ऊर्णु वीरेभिः । विरेभिरश्वैः । अश्वैर् मघवा । मघवा भव । मघवेति मघ—वा ।
भवा नः । ॥ [६५] ॥ न इति नः ॥ त्वं सोम । सोम पितृभिः । पितृभिः सव्विदानः । पितृभि-
रिति पितृ—भिः । सव्विदानोऽनु । सव्विदान इति सं—विदानः । अनु द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी
आ । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । आ ततन्थ । ततन्थेति ततन्थ ॥ तस्मै ते । त इन्द्रो ।
इन्द्रो हविषा । इन्द्रो इतीन्द्रो । हविषा विधेम । विधेम वयम् । वयं स्याम । स्याम पतयः । पतयो
रयीणाम् । रयीणामिति रयीणाम् ॥ अग्निष्वात्ताः पितरः । अग्निष्वात्ता इत्यग्नि—स्वात्ताः । पितर
आ । एह । इह गच्छत । गच्छत सदस्सदः । सदस्सदः सदत । सदस्सद इति सदः—सदः ।
सदत सुप्रणीतयः । सुप्रणीतय इति सु—प्रणीतयः ॥ अत्ता हवींषि । हवींषि प्रयतानि । प्रय-
तानि बरुहिषि । प्रयतानीति प्र—यतानि । बरुहिष्यथ । अथा रयिम् । रयिं सर्ववीरम् । सर्ववीरम्
दधातन । सर्ववीरमिति सर्व—वीरम् । दधातनेति दधातन ॥ बरुहिषदः पितरः । बरुहिषद इति

ब॒रुहि—स॒दः । पि॒तर॒ ऊ॒ती । ऊ॒त्य॒र्वाक् । अ॒र्वा॒गि॒मा । इ॒मा वः । वो ह॒व्या । ह॒व्या च॑कृ॒म । च॒कृ॒मा
जुष॑द॒ध्वम् । जुष॑द॒ध्वमि॑ति जुष॑द॒ध्वम् ॥ त आ । आ ग॑त । ग॒ताव॑सा । अव॑सा श॒न्तमे॑न । श॒न्त-
मे॒नाथ॑ । श॒न्तमे॑नेति॒ शम्—त॒मेन॑ । अथा॒स्मभ्य॑म् । अ॒स्मभ्य॑ꣳ शम् । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म—भ्य॑म् ।
॥ [६६] ॥ श॒य्योः । यो॒रर॑पः । अ॒रपो॑ द॒धात॑ । द॒धाते॑ति द॒धात॑ ॥ आऽह॑म् । अ॒हम् पि॑तृन् ।
पि॑तृन् सु॒विद॑त्रान् । सु॒विद॑त्राꣳ अ॒विथि॑सि । सु॒विद॑त्रा॒नि॒ति सु—वि॑द॒त्रान् । अ॒विथि॑सि न॒पात॑म् ।
न॒पात॑म् च । च वि॒क्रम॑णम् । वि॒क्रम॑णम् च । वि॒क्रम॑णमि॒ति वि—क्र॑म॒णम् । च वि॒ष्णोः । वि॒ष्णो-
रि॒ति वि॒ष्णोः ॥ ब॒रुहि॑षदो॒ ये । ब॒रुहि॑षद॒ इति॑ ब॒रुहि—स॒दः । ये स्व॒धया॑ । स्व॒धया॑ सु॒तस्य॑ । स्व॒ध-
येति॑ स्व—धया॑ । सु॒तस्य॑ भ॒जन्त॑ । भ॒जन्त॑ पि॒त्वः । पि॒त्वस्ते॑ । त इ॒ह । इ॒हाग॑मि॒ष्ठाः । आ॒गमि॑ष्ठा
इत्या—ग॑मि॒ष्ठाः ॥ उप॑हृ॒ताः पि॒तरः॑ । उप॑हृ॒ता इत्यु॑प—हृ॒ताः । पि॒तरः सो॒म्यासः॑ । सो॒म्यासो॑
ब॒रुहि॑ष्येषु । ब॒रुहि॑ष्येषु नि॒धिषु॑ । नि॒धिषु॑ प्रि॒येषु॑ । नि॒धिष्वि॑ति नि—धिषु॑ । प्रि॒येष्वि॑ति प्रि॒येषु॑ ॥ त
आ । आ ग॑मन्तु । ग॒मन्तु॑ ते । त इ॒ह । इ॒ह श्रु॑वन्तु । श्रु॒वन्त्व॑धि । अधि॑ ब्रुवन्तु । ब्रु॒वन्तु॑ ते । ते
अ॒वन्तु॑ । अ॒वन्त्व॑स्मान् । अ॒स्मानि॑त्य॒स्मान् ॥ उ॒दी॒रता॑म् । ई॒रता॑म॒वरे॑ । अ॒वरे॑ उ॒त् । उ॒त् प॒रासः॑ ।
प॒रास॑ उ॒त् । उ॒न् म॒द्धमाः॑ । म॒द्धमाः॑ पि॒तरः॑ । पि॒तरः सो॒म्यासः॑ । सो॒म्यास॑ इति॒ सो॒म्यासः॑ ॥
असु॑य्ये । ॥ [६७] ॥ य ई॒युः । ई॒युर॑वृ॒काः । अ॒वृका॑ ऋ॒तज्ञाः॑ । ऋ॒तज्ञा॑स्ते । ऋ॒तज्ञा॑ इत्यृ॒त—
ज्ञाः । ते नः॑ । नो ऽव॑न्तु । अ॒वन्तु॑ पि॒तरः॑ । पि॒तरो॑ ह॒वेषु॑ । ह॒वेष्वि॑ति ह॒वेषु॑ ॥ इ॒दम् पि॑तृ॒भ्यः ।
पि॑तृ॒भ्यो नमः॑ । पि॑तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ—भ्यः॑ । नमो॑ अस्तु । अस्त॒व्य॑ । अ॒द्य ये॑ । ये पू॒र्वासः॑ । पू॒र्वासो॑
ये । य उप॑रासः । उप॑रास ई॒युः । ई॒युरि॑ती॒युः ॥ ये पा॒र्थिवे॑ । पा॒र्थिवे॑ रज॑सि । रज॒स्या । आ
निष॑त्ताः । निष॑त्ता ये । निष॑त्ता इति॒ नि—स॒त्ताः । ये वा॑ । वा नू॒नम् । नू॒नꣳ सु॑वृ॒जना॑सु । सु॒वृज॑ना॒सु
वि॒रुषु॑ । सु॒वृज॑ना॒स्वि॒ति सु—वृ॑ज॒ना॒सु । वि॒रुष्वि॑ति वि॒रुषु॑ ॥ अ॒घा यथा॑ । यथा॑ नः॑ । नः॑ पि॒तरः॑ ।
पि॒तरः प॒रासः॑ । प॒रासः प्र॒त्नासः॑ । प्र॒त्नासो॑ अ॒ग्ने । अ॒ग्न ऋ॒तम् । ऋ॒तमा॑शुषा॒णाः । आ॒शुषा॑णा
इत्या॑शुषा॒णाः ॥ शु॒ची॒त् । इ॒दय॑न्न । अ॒यन् दी॑धितिम् । दी॒धिति॑मुक्थ॒शासः॑ । उ॒क्थ॒शासः॑ रू॒षाम् ।
उ॒क्थ॒शास॑ इत्यु॒क्थ—शा॑सः । रू॒षामा॑ भि॒न्दन्तः॑ । भि॒न्दन्तो॑ अ॒रुणीः॑ । अ॒रुणी॑रप । अप॑ व्र॒न्न ।
व्र॒न्निति॑ व्र॒न्न ॥ यद॑ग्ने । अ॒ग्ने क॒व्यवा॑हन । ॥ [६८] ॥ क॒व्यवा॑हन पि॑तृन् । क॒व्यवा॑हनेति॒ क॒व्य—
वा॑हन । पि॑तृन् य॒रुष्वि॑ । य॒रुष्वृ॑ता॒वृधः॑ । ऋ॒ता॒वृध॑ इत्यृ॒त—वृ॑धः ॥ प्र च । च ह॒व्यानि॑ । ह॒व्यानि॑

वरुष्यसि । वरुष्यसि देवेभ्यः । देवेभ्यश्च । च पितृभ्यः । पितृभ्य आ । पितृभ्य इति पितृ—भ्यः ।
 एत्या ॥ त्वमग्ने । अग्न ईडितः । ईडितो जातवेदः । जातवेदोऽवाट् । जातवेद् इति जात—वेदः ।
 अवाड्व्यानि । हव्यानि सुरभीणि । सुरभीणि कृत्वा । कृत्वेति कृत्वा ॥ प्रादाः । अदाः पितृभ्यः ।
 पितृभ्यः स्वधया । पितृभ्य इति पितृ—भ्यः । स्वधया ते । स्वधयेति स्व—धया । ते अरुषन्न ।
 अरुषन्नद्धि । अद्धि त्वम् । त्वम् देव । देव प्रयता । प्रयता हवींषि । प्रयतेति प्र—यता । हवीं-
 षीति हवींषि ॥ मातली कव्यैः । कव्यैर् यमः । यमो अङ्गिरोभिः । अङ्गिरोभिर् बृहस्पतिः ।
 अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः—भिः । बृहस्पतिरुक्कभिः । उक्कभिर् वावृधानः । उक्कभिरित्युक्क—
 भिः । वावृधान इति वावृधानः ॥ याश्च । च देवाः । देवा वावृधुः । वावृधुर् ये । ये च । च
 देवान् । देवान् स्वहा । स्वाहाऽन्ये । अन्ये स्वधया । स्वधयाऽन्ये । स्वधयेति स्व—धया । अन्ये
 मदन्ति । मदन्तीति मदन्ति ॥ ॥ [६९] ॥ इमय्यम । यम प्रस्तरम् । प्रस्तरमा । प्रस्तरमिति
 प्र—स्तरम् । आ हि । हि सीद । सीदाङ्गिरोभिः । अङ्गिरोभिः पितृभिः । अङ्गिरोभिरित्य-
 ङ्गिरः—भिः । पितृभिः सव्विदानः । पितृभिरिति पितृ—भिः । सव्विदान इति सं—विदानः ॥
 आ त्वा । त्वा मन्त्राः । मन्त्राः कविशस्ताः । कविशस्ता वहन्तु । कविशस्ता इति कवि—
 शस्ताः । वहन्त्वेना । एना राजन्न । राजन् हविषा । हविषा मादयस्व । मादयस्वेति मादयस्व ॥
 अङ्गिरोभिरा । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः—भिः । आ गहि । गहि यज्ञियेभिः । यज्ञियेभिर् यम ।
 यम वैरूपैः । वैरूपैरिह । इह मादयस्व । मादयस्वेति मादयस्व ॥ विवस्वन्तः हुवे । हुवे यः । यः
 पिता । पिता ते । तेऽस्मिन्न । अस्मिन्नयज्ञे । यज्ञे बरुहिषि । बरुहिष्या । आ निषद्य । निषद्येति नि—
 सद्य ॥ अङ्गिरसो नः । नः पितरः । पितरो नवग्वाः । नवग्वा अथर्वाणः । अथर्वाणो भृगवः ।
 भृगवः सोम्यासः । सोम्यास इति सोम्यासः ॥ तेषाँव्यम् । व्यं सुमतौ । सुमतौ यज्ञियानाम् ।
 सुमताविति सु—मतौ । यज्ञियानामपि । अपि भद्रे । भद्रे सौमनसे । सौमनसे स्याम । स्यामेति
 स्याम ॥ ॥ [७०] ॥

(भवाऽस्मभ्य मसुं यदग्ने मदन्ति सौमनस एकं च)

॥ १२ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः — क्रम पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१२	७०

ॐ